

**Кочо Рацин
Културен мост
на два
пријателски
народа**

**Интервју со отец
Дејан Белчовски:**

**Верата, љубовта
и надежта
се водилки
во животот!**

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Година XXIX 2021.

НОЕМВРИ – ДЕКЕМВРИ
STUDENI – PROSINAC

БРОЈ

134

ISSN 1333-7769

Две децении од Уставниот закон за малцинствата

Родендени на друшествата

МКД „Македонија“
Слит – 30 години

МКД „Св. Кирил и Методиј“
Пула – 11 години

МКД „Браќа Миладиновци“ Осиек – 27 години

MULTI ESSENCE

VAŠA INVESTICIJA
U ZDRAV ŽIVOT!

S OKUSOM JAGODE,
BRUSNICE I VANILIJE

13 VITAMINA
+
MINERALA
+
LUTEIN

13 VITAMINA
+
11 MINERALA
+
LUTEIN

50+

ZA OPTIMALNU
UČINKOVITOST

VITAMINI I MINERALI ZA ODRASLE

Kombinacija **vitamina, minerala i luteina** za svakodnevnu nadopunu prehrane. Dodaci prehrani.

Preporučene dnevne doze ne smiju se prekoračiti.

Dodatak prehrani nije nadomjestak ili zamjena uravnoteženoj prehrani.

Važno je pridržavati se uravnotežene i raznovrsne prehrane i zdravog načina života.

**GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

**СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА
НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА**

Главна и одговорна уредничка:
МИЛЕНА ГЕОРГИЕВСКА

Заменик на главната и одговорна уредничка:
ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак

Превод и лектура: Лидија Георгиева

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Васил Тоциновски

Милена Златеска

Мирјана Мајик

Редакција:

Елизабета Петровска – Загреб

Јулијана Младеновска Тешија – Осиек

Гордана Квајо – Риека

Антонела Галиќ – Задар

Марта Жаја – Сплит

Михаела Златеска – Пула

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH
posredstvom Savjeta za nacionalne manjine RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj,
Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

OIB: 07739533563

Žiro račun: PBZ – IBAN: HR6023400091100038804

Tel./Fax: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: zajednica.makedonaca1@zg.t-com.hr
zmurh.hr@gmail.com

За издавачот: Илија Христовулов

Печат: М-Принт д.о.о. Загреб

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

ЕХО НА ВРЕМЕТО

Агол на уредникот
Urednikov kutak

За истрајноста

Уште од мали нозе нè учеле на истрајност, непоколебливост, на упорност, доследност, одлучност, она кога нешто сакаме да оствариме по цена на голем труд, залагање или мака и да дојдеме до целта што сме ја поставиле. Бројни примери ни даваа родителите, учителите, роднините, а секако ние тоа го пренесуваме натаму.

Еклатантен пример ни беше, и сè уште е, училишната лектира „Старецот и морето“ на единствениот и неповторлив Ернест Хемингвеј. Борбата на старецот со рибата, за тоа како не треба да се откажуваме од своите соништа и кога се чувствуваме уморно, безнадежно или слабо.

А животот, секој од нас го става токму пред бојни вакви искушенија, дали кога станува збор за училиште, работа или пак, здравје и семејство. И безброј пати сме осознале и виделе, можеби и почувствувале дека откажувањето е најлесната работа, најлесниот избор. Но, токму истрајноста и упорноста, како и желбата за успех се основните карактеристики кои може да ги превладаат сите пречки. Кои нè тераат да живееме.

Во живот на напнатост, постојана трка и болка, очигледно храброста и чесноста може човекот да го направат човек, да навлезе во длабочината на навидум едноставниот живот. Хемингвеј храброста ја дефинира и како „милост под притисок“, а неговиот коден херој, израз кој се користи за бројните ликови од неговите романи, нуди и прикажува принципи на чесност, храброст и издржливост кои во животот на напнатост човекот го прават човек. Тие се и главни принципи за живот под стрес, несреќа и болка. Нешто што и ние можеме да го примениме.

Сепак, внатрешната сила преовладува кога телото ни се бори со бројни предизвици. Тоа беше и пример со Исус Христос, кој во христијанската религија претставува верба во својата борба, секако со одредена цел. А победата во овој хаотичен свет е поврзана со внатрешна сила и достоинство. Секако, тежок е патот до успехот.

Милена Георгиевска
(m.georgievska@gmail.com)

2022 година во знак на јубилејната 20-годишнина на Уставниот закон

Одлуката за прогласување на Уставниот закон за правата на националните малцинства ја донесе Хрватскиот сабор на 13 декември 2002 година. Уставниот закон има важна улога во процесот на интеграција на малцинствата во хрватското општество. Правата и слободите на припадниците на националните малцинства, како основни човекови права и слободи, се составен дел на демократскиот систем на Република Хрватска

Имајќи предвид дека во 2022 година се навршуваат 20 години од стапувањето во сила на Уставниот закон за правата на националните малцинства во Република Хрватска, членовите на Советот за националните малцинства на РХ донесоа одлука да одржат свечен собир по повод одбележувањето на оваа јубилејна годишнина.

Со оглед на исклучителната важност на Уставниот закон, Советот како кровно тело на националните малцинства во Република Хрватска, ќе назначи посебна работна група која ќе биде задолжена за планирање и организирање на ова одбележување.

Тоа беше одлучено на 96. седница на Советот за националните малцинства на Република Хрватска која на 25 ноември 2021 година за прв пат од почетокот на пандемијата се одржа во живо во големата сала на Новинарскиот дом во Загреб.

Дополнителни избори

На седницата се расправаше и за дополнителните избори за членови на претставничките тела на единиците на локалната и регионалната самоуправа од редот на припадниците на националните малцинства и припадниците на хрватскиот народ, што за прв пат беа спроведени на 3 октомври 2021 година во 77 единици на самоуправа.

Дополнителните избори беа воведени со измените на Законот за локални избори од 23 декември 2020 година, со кои се предвидува дека за да се по-

стигне соодветна застапеност на националните малцинства во претставничкото тело, Владата ќе распише дополнителни избори за претставниците на националните малцинства во рок од 90 дена од конституирањето на претставничкото тело на единицата.

Имаше единици каде што излезноста беше висока, единици каде беше и поголема отколку на редовните избори во мај, но има и општини каде што на гласање излегле само двајца или тројца гласачи. Членовите на Советот како причина за ниското излегување на гласање ја посочија неинформираноста на гласачите како последица на потполно медиумско игнорирање на овие избори.

Информирање и едукација

Поважен од излезноста е фактот што беше реализирана намерата за амандмани на претставниците на националните малцинства во Хрватскиот сабор, а тоа е дека избраните советници имаат несомнен изборен легитимитет, бидејќи на дополнителните избори можеа да ги изберат само припадни-

ците на одреденото национално малцинство.

Иако во пракса сè уште не е постигната целосната улога на советите и претставниците преку учество во јавниот живот и управувањето со локалните дејности пропишани со Уставниот закон, а имајќи предвид дека 2022 година е предизборна година за советите и претставниците, членовите на Советот се согласија да се стави посебен акцент на дополнително запознавање со Законот за избор на совети и претставници на националните малцинства донесен непосредно пред последните избори за совети и претставници во мај 2019 година.

Советот ќе продолжи со активности за информирање за можностите за унапредување на работата на советите и претставниците, како и информирање и едукација со цел поефикасно спроведување на Уставниот закон, а со тоа и подобрување и зајакнување на улогата на советите и претставниците на националните малцинства.

Советот на крајот од седницата на неколку здруженија им одобри пренамени на средства доделени за програми за културна автономија.

Елизабета Петровска

Конструктивен пристап за заштита на националните малцинства

Заклучокот од седницата на хрватско-македонскиот Меѓувладин мешовит одбор за заштита на националните малцинства меѓу Хрватска и Македонија беше дека и двете страни придонесуваат во развојот и подобрувањето на соработката во оваа сфера, свесни за значењето на зачувувањето и промоцијата на јазичната и културната разноликост во секоја од државите

По пауза од една година поради пандемијата на ковид-19, 5. седница на хрватско-македонскиот Меѓувладин мешовит одбор за заштита на националните малцинства меѓу Хрватска и Македонија (ММО), се одржа на 9 ноември 2021 година во Скопје. Седниците се реализираат врз основа на Спогодбата меѓу Хрватска и Македонија за заштита на правата на хрватското малцинство во Македонија и на македонското малцинство во Хрватска, потпишана на 13 октомври 2007 година во Сплит.

Копретседавачи на состанокот беа македонската заменик министерка за надворешни работи, Фатмире Исаки и Звонко Милас, државен секретар на Средишната државна канцеларија за Хрва-

ти надвор од Хрватска. Во хрватскиот дел на ММО во име на Заедницата на Македонците во РХ присуствуваше Томе Апостолоски.

Спогодба за соработка меѓу МРТВ и ХРТ

На седницата се разговараше за заемната заштита на малцинствата и за актуелните прашања за положбата на хрватското и македонското малцинство кои живеат во двете земји, а се разговараше и за спроведувањето на препораките на Одборот од претходната 4. седница, одржана на 8 јули 2019 година во Загреб. И двете страни го поздравиле конструктивниот пристап за заштита на националните малцинства.

„Заклучокот на седницата беше дека и

двете страни придонесуваат во развојот и подобрувањето на соработката во оваа сфера, свесни за значењето на зачувувањето и промоцијата на јазичната и културната разноликост во секоја од државите. Како и на претходните средби, така и на оваа, разговорите се одвиваа во духот на пријателство и взаемно уважување, што е резултат на фактот што и Македонија и Хрватска имаат многу позитивен однос кон малцинските прашања“, истакна Исаки.

„На седницата во Скопје усвоивме препораки чија реализација сигурни сме дека ќе придонесе за подобро секојдневие на Хрватите во Македонија, што се докажува преку взаемната високо мотивирана желба и секако ќе биде поттик за севкупен развој на соработката и негување-

то пријателски односи меѓу Хрватска и Македонија, а и верувам дека Македонија што е можно поскоро адекватно ќе го дефинира статусот на хрватското малцинство, како што е тоа регулирано за македонското малцинство со Уставниот закон во Хрватска“, нагласи Милас.

Во рамките на седницата се потпиша и билатерална Спогодба за соработка меѓу националните телевизии на Македонија и Хрватска, МРТВ и ХРТ. Спогодбата ја потпишаа директорот на МРТВ, Марјан Цветковски и Иво Кујунџиќ, уредник на ХРТ во програмата за Хрвати надвор од Хрватска. Двете телевизии и досега имаа одлична соработка, со тенденција во иднина да разменуваат повеќе информативни содржини.

Елизабета Петровска

ЗМРХ подготви богата програма со бројни активности за 2022 година

Втората пандемијска 2021 година се заврши со одржувањето на Редовното годишно собрание на Заедницата на Македонците во Република Хрватска. Собранието беше реализирано по електронски пат во периодот од 9 до 14 декември.

За одржување на Собранието по електронски пат, сите делегати на македонските културни друштва во составот на ЗМРХ се изјаснија преку електронска пошта и едногласно ја дадоа својата согласност. Со тоа

беше утврден кворум за донесување на правно важечки одлуки. Едногласно се усвои и дневниот ред. За записничар беше именувана Елизабета Петровска, а за заверувачи на записникот беа именувани Виолета Штерјова и Цветко Поповски.

Следно, по точките беа усвоени Извештајот за работата на ЗМРХ и Годишните финансиски извештаи за 2020 година, за Советот за националните малцинства на РХ и севкупниот за потребите на ЗМРХ.

Планираните приходи за идната година на ниво на ЗМРХ изнесуваат 1.259.805,00 куни, а се однесуваат на бројните редовни и нови активности од областа на информирање, издаваштво, културен аматеризам и културни манифестации

Самопрегор и цврста волја

Планот и програмата за работа и Финансискиот план на приходи и расходи на ЗМРХ за 2022 година беа подготвени врз основа на минатогодишниот на ЗМРХ и усвоените Планови на друштвата за 2022 година. Подготовката на овие планови е важна и за Јавниот повик за програми на Советот за националните малцинства на РХ, што се објавува кон крајот на годината. Вкупно планираните приходи за идната година на ниво на ЗМРХ изнесуваат 1.259.805,00 куни, а се однесуваат на бројните редовни и нови активности од областа на информирање, издаваштво, културен

аматеризам и културни манифестации. Делегатите на Собранието едногласно ги усвоија и овие планови.

2021 година беше јубилејна за ЗМРХ, се заокружија полни 30 години од нејзиното основање. За жал, поради пандемијските околности годишнината не успеа да се одбележи онака свечено и достоинство како таа бројка тоа го заслужува. Сепак, работата и понатаму продолжува со ист интензитет, водена од самопрегор и цврста волја да се опстане и зачува она нашето, македонско, преку континуирано негување на јазичните, културните и традиционалните вредности.

Елизабета Петровска

Креативна работилница МКД „Илинден“

Во периодот од 21.09. до 1.10.2021 година, етно работилницата на МКД „Илинден“ под водство на Данијела Штанфел се запознаа со нова техника – фото трансфер.

Фото трансфер е техника со која саканиот мотив се пренесува на подлога. Мотивот што се пренесува, може да биде фотографија, може да биде испринтан на хартија или некој исечок од весник, текст од омилен стрип и сл. Трансфер техниката може да се примени на различни подлоги како што се:

дрво, платно, пластика, керамика, сид...

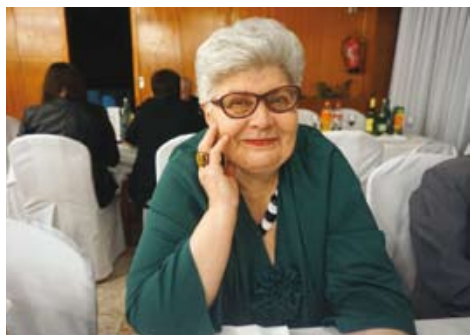
На работилницата беа одбрани стари фотографии од Риека. Во неколку фази на изработка, фотографиите беа трансферирани на мали сликарски платна. Вредните членки на етно-креативната работилница, задоволни од крајниот резултат на научената техника и пријатното дружење, одлучија своите дела да ги подарат на почесните гости на свеченоста за 30-годишнина

на МКД „Илинден“, а и за некои други пригодни случувања.

Г. К.

Виолета Штерјова повторно претседателка на МКД „Охридски бисер“

Виолета Штерјова

За претседателка на Македонското културно друштво „Охридски бисер“ од Загреб повторно е именувана Виолета Штерјова, а за потпретседател именуван е Цветко Поповски. За членови на Управниот одбор именувани се Виолета Штерјова, Цветко Поповски, Сафиудин Алимоски, Цветанка Шестан, Јангел Малинов, Виолета Вурнек и Елизабета Петровска.

„Македонска вечер“ во 2020 г.

Ова е одлука донесена на Редовното изборно собрание, кое се одржува секои четири години, па така и оваа 2021 година. Поради пандемијата на коронавирусот, Собранието се одржа во периодот од 19 ноември до 3 декември по писмен и електронски пат.

Освен разрешувањето на досегашното раководство на Друштвото и именувањето на новото, на состанокот членовите на Друштвото ги усвои-

ја Извештајот за работата на Друштвото за 2020 година и Годишниот финансиски извештај за 2020 година. Усвоени беа и Планот и програмата за работа и Финансискиот план на приходи и расходи на Друштвото за 2022 година.

И во 2021 година дел од планираните програми на Друштвото, за жал, мораа да бидат откажани, а некои од нив беа делумно реализирани. Ни останува само надежта дека пандемијата наскоро ќе се заврши и дека пак ќе се вратат активностите на Друштвото на старото, нормално работење.

Честитки за новоизбраното раководство и им посакуваме плодна и успешна понатамошна работа.

Е. П.

9. Фестивал на светската книжевност

На престижниот 9. по ред „Фестивал на светската книжевност“, кој се одржуваше од 5 до 11 септември 2021 година во Загреб на неколку локации, меѓу 50 светски и хрватски книжевници од 16 земји, гостуваа и две реномирани македонски писателки, Лидија Димковска и Румена Бужаровска. Димковска неодамна го објави одличниот роман во хрватски превод „Кога заминав од Карл Либкнехт“, додека најновото дело на Бужаровска, нејзината четврта збирка раскази „Не одам никаде“ е

достапна за хрватските читатели.

Овие две големи авторки во современата македонска литература, на 6 септември во книжарницата „Фрактура“ беа гостинки на „Двојниот портрет“ и ги претставија своите ликови и дела на книжевната вечер со која модерираше Корана Сердаревик.

Румена Бужаровска учествуваше и на 7 септември заедно со уште пет писатели на претставување на проектот „Дневник 2020“. Станува збор за заеднички дневник, во кој секој од шесте писатели во текот на два од-

Фото: Анто Магзан

брани месеци требаше да напише до петстотини зборови дневно. Дневникот се совпадна со пандемијата, а за неговото настанување со

авторите на настанот разговараше книжевната критичарка Дуња Кучинац.

Е. П.

Верата, љубовта и надежта се водилки во животот!

Отец Дејан Белчовски е новото свештено лице во Македонската православна црква во Република Хрватска. Интересна личност, теолог со богато животно искуство. Верата, љубовта и надежта му се водилки во животот, а примерот на животот и жртвата на света Злата Мегленска го издвојува како најимпозантен од поновите светци

Отец Дејан Белчовски на 24 октомври 2021 година, на првата света литургија одржана во новоотворената македонска православна црква „Св. Злата Мегленска“ во Загреб се здоби со првиот свештенички чин – ѓакон. На почетокот на новата година, пак, во Словенија го доби вториот – свештенички чин, што му овозможува самостојно вршење на богослужби како свештено лице, што во голема мерка би му ја олеснило работата на единствениот досегашен свештеник во Хрватска, протојереј ставрофор Кирко Велински.

Верата на мојата баба ме направи свештеник

Како и зошто го избравте свештеничкиот позив и што беше пресудно за таков чекор во Вашиот живот?

Уште од најрана возраст, мојата баба Дара, Господ да ѝ ја насели душата каде што почиваат праведниците, која што беше многу побожна жена и практичен верник, и секоја недела и празник одеше во црква во нашето село Русиново, често ме земеше и мене. Со тоа ми ја доближи црквата и ми ја всади верата. И така, од мали години кај мене се роди желбата да станам свештено лице. Понатаму, кога размислував за средно училиште се огледував на доста примери што ги имав околу себе, како што е отец Кирко кој исто така потекнува од село Русиново, но и на други свештеници. Така, се одлучив да се запишам во средното Богословско теолошко училиште во Скопје, кое трае пет години. По

завршувањето се запишав и на факултет, но веднаш не го завршив, бидејќи во 2001 година заминав како студент на работа во Америка каде што останав извесен период. Кога се вратив од Америка, нормално, активно се вклучив во црквата не само како верник, туку и како теолог.

Имате ли некој светец кој со својот живот или дејност ве фасцинирал, нешто што Ви оставило силен впечаток?

Нашите учители постојано нè советуваа да ги читаме житијата на светителите. Имам прочитано доста житија на светители и сите нивни животи се импозантни, секој на свој начин, и сите даваат голема поука и за нас во денешново време, иако некои од нив живееле во период доста пред нас. Начинот на којшто тие го живееле својот живот може да се искористи како пример за тоа како би требало ние да се однесуваме во нашиот живот. Не би можел да одвојам некој од светителите посебно, но од поновите од 17. и 18. век има кои се навистина пример. Еве да речеме конкретно нашата заштитничка Св. Злата Мегленска на која ѝ е посветена црквата во Загреб, таа со својот живот и денес ни

Ракополагање во Загреб

покажува колку и како ние треба да се трудиме за да си ги сочуваме, верата, традицијата, културата и писмото. Таа е еден таков пример којшто во денешно време може да содејствува со целата наша ситуација. Таа била православна христијанка и поради самиот тој факт била маченички погубена.

Силата на верата и делата

Како ја доживеавте првата литургија во новоизградената црква „Св. Злата Мегленска“ во Загреб каде што бевте назначен за ѓакон?

Тоа отсекогаш ми било сон, такво богослужение си замислував, но уште поголема беше мојата возбуда, бидејќи се случи на патрониот празник па имаше многу луѓе, тоа е од човечки аспект како го доживеав сето тоа. Од духовен аспект – имаме една прозба која ја кажуваме во

Ракополагање во Словенија

литургијата пред причеста кога ги повикуваме верниците да пристапат и велите: „Со страв Божји, вера и љубов, пристапете!“ Токму така, со страв Божји, меѓутоа со вера и голема љубов тоа го доживеав и така пристапив на ракополагањето.

Европската епархија при МПЦ-ОА е понова. Пракса беше сите свештеници да се ракоположени во Македонија, па оттаму се испраќаа да служат по потреба. Но, јас прво дојдов овде на работа и по двегодишен престој се случи ракополагањето за ѓаконски чин. На празникот Св. Злата Мегленска, на 24 октомври 2021 година беше одржана првата свечена литургија во новоизградениот храм, а пред тоа, богослужбите ги одржувавме во црквата „Св. Рок“. Бидејќи новата црква веќе беше подготвена и оспособена за богослуженија и со благослов на

нашиот митрополит г. Пимен и на отец Кирко, решивме дека ќе продолжиме со богослужение во новата црква. По тој повод Неговото Високопреосвештенство г. Пимен беше поканет и по тој повод ме ракоположија во ѓаконски чин. Во јануари 2022 година, во Словенија се одржа ракополагање во свештенички чин.

Што значи за Македонците во Хрватска уште едно црковно лице како Вас? Се очекува да му помагате на отец Кирко Велински, бидејќи познато е дека македонски црковни општини има по цела Хрватска од Ријека до Сплит и едно лице не е доволно да ги задоволи потребите на сите македонски верници. Вие претставувате и нова сила во македонската црква.

Хрватска е голема држава, каде се организирани четири македонски православни црковни општини, во Загреб, Ријека, Пула и Сплит, а Македонци има низ целата територија на Хрватска, така што и овие општини за некои од македонските верници се далечни. Поради тоа се јави и потребата за уште едно лице во црквата. Јас како ѓакон само можев да му помагам на отец Кирко во свештеничките дејанија, бидејќи самостојно не можев да служам литургија, не

можев да венчавам, крштевам или, не дај Боже, за погребите. Потреба од уште едно свештено лице во црквата се наметнува и за време на поголемите празници, како што се Велигден, Божиќ и други, едно лице не може секаде да стаса, па така, за вакви прилики се повикуваа свештеници од Македонија. Но, откако го добив свештеничкиот чин можам самостојно да дејствувам со што во голема мерка ќе му помагам на отец Кирко во сите тие обврски и богослуженија.

Колку е битна силината на верата во Бога за опстанок на човечкиот род, односно за верниците?

Верата е една од најбитните причини за самото постоење на човештвото и таа е најважна. Но, како што некои светители би рекле, покрај верата, за опстанок на човештвото многу се битни и делата. И светиот апостол Павле кажува дека без вера и љубов ништо не сме. Тој тука обрнува внимание на љубовта која е на некој начин и вера, односно љубовта, верата и надежта се неразделиви и како такви потребни за опстанокот на човештвото. Едното без другото не може да функционираат.

Милена Георгиевска

Американско материјално и духовно искуство

Во еден период од животот бевте во Америка. Можете ли да ни кажете каков е таму животот, што Вас ви остави најголем впечаток?

Како студент на млади години отидов во Америка. Во тоа време, од 2001 до 2005 година, работите во целото човештво многу се променија. Особено во технологијата се појавија многу новини. Се сеќавам кога заминав, токму се случуваше зачеток на мобилните телефони во Македонија. Во Америка, во подруга цивилизација која што е понапредна технолош-

ки, доста работи научив и многу работи ми помогнаа понатаму во стекнувањето на моето животно искуство. Ова го зборувам од материјална страна. И цел тој период го доживував како едно богато и корисно искуство во животот.

Но, од друга страна, она што ми е драго и фасцинантно, и во Америка функционира духовниот аспект. Никогаш не ми недостасувала црква, секогаш сум имал каде да отидам, бидејќи таму има многу македонски цркви каде што се служат редовни богослуже-

Отец Дејан со семејството, презвитера Александра, Петар и Ирина

нија. Така што јас како теолог, сите прашања и одговори сум ги добивал во црквата. Тоа ми е животната поука од студентските денови.

Културен мост на два пријателски народа

Со голема почит се положија венци свежо цвеќе пред Рациновата биста во паркот крај Самоборскиот музеј

Убав и сончев есенски ден беше саботата на 20 ноември 2021 година во Самобор. На тој ден во организација на Заедницата на Македонците во Република Хрватска и МКД „Охридски бисер“ од Загреб се одбележа 82. годишнина од издавањето на Рациновата збирка поезија „Бели мугри“. Културната манифестација „Рацинов ден – Бели мугри“ која секоја година под покровителство на Советот за националните малцинства на РХ и Самоборскиот музеј се чествува во овој прекрасен гостопримлив град, е традиционална, незаборавлива, дури и во овие услови на пандемија.

Вечниот Рацин

Коста Солев Рацин е столбот на современата македонска книжевност. Неговите стихови многумина наизуст ги рецитираат. И годинава тој дел од манифестацијата не се изостави. Членот на МКД „Охридски бисер“ од Загреб, Јангел Малинов, со жар ги рецитираше стиховите на вечниот македонски поет и револуционер Рацин. Потоа Горан Коров, историчар и добар познавач на животот и делото на Рацин, одржа беседа пред присутните.

Но најнапред, со голема почит се положија венци свежо цвеќе пред Рациновата биста во паркот крај Самоборскиот музеј од страна на македонскиот амбасадор во Република Хрватска, Милаим Фетаи, потпретседателот и секретарот на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, Цветко Поповски и Елизабета Петровска, претседателката и членот на МКД „Охридски бисер“, Виолета Штерјова и Јангел Малинов, директорката на Културно информативниот центар на Македонија, Наталија Поповска, претседателките на МКД „Билјана“ од Задар и МКД „Св. Кирил и Методиј“ од Пула, Мирјана Мајиќ и Милена Златеска, а останатите присутни оставија по една црвена роза.

Самобитност и непокор

Покрај тоа што се занимавал со поезија, Рацин има напишано и прозни теоретски трудови. Неговите написи за богомилиите претставуваат ремек дела за тогашната македонска комунистичка сцена. Во иста насока е и ставот на Блаже Конески: „Во Рацин имаме најистакнат македонски народен интелектуалец од неговото време, најкултурен наш човек. Тоа што го рекол и како го кажал

Рацин за богомилиите не можеше да го постигне тогаш ниеден друг македонски интелектуалец. Чест му чини на Рацин дека тој од обичен работник-грнчар со упорно самообразование се издигна така високо.“

Секако, „личноста и делото на Кочо Рацин ја испишуваат вековитата песна на својот народ“, ќе запише Васил Тоциновски. „Тие се нејзин глас и нејзина високо издигната и осознаена свест, традиција и препознавање, самобитност и непокор. Името на човекот и творецот кое станува синоним на еден народ, негов препознатлив знак и суштина. И колку одминува времето таа вистина сè повеќе се зацврстува и јакне...“

Рацин за Македонците во Хрватска е културен мост на два пријателски народа. Да го негуваме и да ја продолжиме оваа традиција за новите поколенија што доаѓаат.

Елизабета Петровска

„Живот во капки роса“

И вториот дел на изложбата „Творештво на македонски уметници во Хрватска“ се реализираше во соработка со Заедницата на Македонците во Република Хрватска. Поради невозможноста да се најде соодветен простор, МКД „Билјана“ се одлучи да ја

постави во своите простории. Изложбата се одржа на 11 декември 2021 година под покровителство на Советот за националните малцинства на Република Хрватска.

Промоторка на изложбата „Живот во капки роса“ од Весна Атанасоска беше Милена Златеска, претседателка на МКД „Св. Кирил и Методиј“ од Пула. Таа ја претстави авторката Весна Атанасоска, која ведно е и членка во Друштвото

од Пула, како самоука сликарка која слика со акрилни бои и црта портрети. Дел од нејзините цртежи се прикажани во стихозбирката „Чувари на душата“ од Милена Златеска. Па и самиот назив на оваа изложба е тесно врзан со збирката „Чувари на душата“.

Авторката Весна Атанасоска се претстави и сама, и рече дека ова ѝ е прва самостојна изложба. Настанот го отвори претседателката на МКД „Билјана“ од Задар, Мирјана Мајиќ, која ги поздрави присутните членови и нивните пријатели и ѝ посака на Весна Атанасоска и понатаму голем успех во творењето. Разгледувањето на изложбата беше проследено со поезија и песни од страна на секциите на Друштвото.

Дружењето продолжи со специјалитети од кулинарската секција „Македонска трпеза“.

Настанот се спроведе во согласност со епидемиолошките мерки за ковид-19, а изложбата можеше да се посети до 15 декември.

А. Г.

Со поетски зборови – „Стоп за насилството врз жените“

На 25 ноември 2021 година во просториите на МКД „Билјана“ во Задар е одржан своевиден протест – врисок, на кој поетите од МКД „Билјана“ и книжевното друштво „Зборови изнад сè“ читаа поезија за светскиот ден на тема „Стоп за насилството врз жените“. Програмата беше пријавена преку книжевното друштво „Зборови изнад сè“, но

поради недостиг на простор во предвидениот термин, претседателката на МКД „Билјана“, Мирјана Мајиќ, ги повика членовите од книжевното друштво настанот да го одржат во нивните простории.

Во програмата учествуваа поети од Шибеник, Книн и Задар, околу дванаесттина и сите прочитаа по три свои песни.

А. Г.

Христијанството помеѓу нас

Ова беше темата на трибината за хрватско-македонските културни врски што се одржа во Пула

нивната дејност ги поврзува овие две држави, односно подробно се сака да се докаже нивната работа на овие два простора.

Со звуците на виолината на Среќко Савретиќ и со песната „Крст“ на Милена Златеска беше завршена програмата.

Дружењето продолжи со хрватски и македонски специјалитети – бакалар и тавче гравче, и со пријатно дружење на присутните членови од сите асоцијации на македонското национално малцин-

ство во Истарска жупанија, кои многу придонесуваат за севкупната активност на Македонците во оваа жупанија. Не изостанаа македонската песна и оро.

Михаела Златеска

Екоја година Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула и Заедницата на Македонците во Република Хрватска, а под покровителство на Советот за националните малцинства на Република Хрватска, организираат трибина на тема „Хрватско-македонски културни врски“. Така беше и оваа година, а настанот се одржа на 5 ноември 2021 година во просториите на Друштвото. Овогодишната тема беше „Христијанството помеѓу нас“, за што зборуваше парохискиот свештеник на МПЦ во Република Хрватска, протојереј ставрофор Кирко Велински.

Трибината беше отворена со една нумера на виолина во изведба на Среќко Савретиќ, член на оркестарот на Друштвото. Присутните ги поздрави претседателката Милена Златеска, која даде повеќе информации за настанот и ја прочита песната „Почивај во мир“, која зборува за гробовите на починатите расеани низ целиот свет.

Дамнешни врски и поврзувања

Отец Кирко Велински прво го благослови просторот на Друштвото, а потоа го одржа предавањето на наведената тема. Тој рече дека културните врски помеѓу Хрватска и Македонија датираат многу одамна и дека на оваа тема има навистина многу да се зборува. Од сите културни врски, оваа е најголемата бидејќи христијани се и Хрватите и Македонците, и откако постои христијанството постојат и тие врски, само што црквите се одвоиле на католичка и православна.

Отец Кирко посебно се задржа на денешната соработка на двете цркви која навистина е на високо ниво. Посочи и дека денеска се работи на поврзувањето на темата за Св. Кирил и Методиј, бидејќи

Три децении организирана активност на Македонците во Сплит

Со амбициозна и разновидна програма Македонците во Сплит и Сплитско-далматинската жупанија преку Македонското културно друштво „Македонија“, кое го прослави својот 30. роденден, се докажуваат и го чуваат својот македонски идентитет

земји – Македонија и Хрватска и со два јазика – македонски и хрватски.

Пригодна роденденска програма

Горди на тоа што досега го постигнале, се докажале како Македонци во најдобро светло и успешно се интегрирале во хрватската средина, сплитските Македонци во услови на пандемија, скромно и со ограничен број на присутни и гости, на 23 октомври го одбележаа роденденот на Друштвото, 30-годишниот јубилеј, во своите простории на Мажураниќево шеталиште, со пригоден говор на раководството и програма во која учество земаа и ученици кои го изучуваат македонскиот јазик во ОУ „Скалице“ во Сплит.

До присутните, прво се обрати претседателката на МКД „Македонија“, Венка Џанко, која ја истакна улогата и значењето на Друштвото, потенцирајќи ја соработката со хрватските државни институции, кои ги поддржуваат националните малцинства во остварување на своите права. Таа ги спомна и заслугите на оние членови на ова Македонско културно друштво кои се заслужни за неговата работа, а веќе не се со нас, на кои им беше изразена почит со едноминутно молчење.

Потоа за историјата на Друштвото зборуваше Љубинка Тасиќ, потпретседателка, која потсети на почетоците од основањето на оваа организација на Македонците, која во своите редови има и Хрвати и други националности, кои активно се вклучени во неговата работа.

– Македонското културно друштво „Македонија“ во Сплит е основано на 28 март 1991 година и веќе 30 години дејствува како етничка и национална заедница, односно како аполитична и непрофитна организација. Седиштето на Друштвото се наоѓа во градот Сплит, во Сплитско-далматинската жупанија. Неговата работата се состои од претставување и чување на националниот идентитет, негување на македонскиот јазик, фолклорот, пишаните зборови, како и промоција на сите материјални и нематеријални богатства на Македонија, истакна меѓу другото Тасиќ.

Бројни настани

Таа потенцираше дека програмската ориентација на Друштвото е амбициозна и разновидна, а се состои од музичка, ликовно изложбена, книжевна, информативно образовна и етно секција.

Во Друштвото членуваат повеќе од 200 членови, кои се

Шоминаа триесет години од формирањето на првите македонски културни друштва и Заедницата на Македонците во Република Хрватска. Група Македонци во Ријека го формираа првото Македонско културно друштво „Илинден“, а само два месеца подоцна е формирано Македонското културно друштво во Сплит – „Македонија“.

И секако, Македонија сите ја носат во своите срца, па така и подоцна формираните друштва во Загреб, Пула, Задар и Осиек, кои дејствуваат обединети во состав на Заедницата на Македонците во Република Хрватска. И сите тие се залагаат за една цел – зачувување на македонскиот идентитет, сега во новата средина, каде ги почитуваат и живеат според сите закони и норми на една држава, држава која за Македонците е сега – домовина, а нивната родна земја – татковина. Па не ретко, хрватските Македонци знаат да потенцираат дека тие се навистина богати луѓе со две

од македонска и хрватска национална припадност. Секоја година сè повеќе се работи на афирмација и ширење на македонската култура, пред сè, во градот Сплит, но и во цела Сплитско-далматинска жупанија.

- Оваа година е посебна и јубилејна за Друштвото, кога славиме 30 години постоење и по тој повод беа организирани бројни настани како што се промоции на книги од Македонци кои живеат во Хрватска, а пишуваат на македонски и хрватски јазик, изложби од Македонци кои, исто така, долги години живеат во Хрватска, а своите

професионални ангажмани ги исполнуваат со претставување на македонската традиција и култура, потоа прослава по повод одбележување на „30. Денови на македонската култура во Сплит“, „Денови на македонскиот филм“, „Денови на македонската есен“ и многу други, посочи потпретседателката Љубинка Тасиќ.

Што се однесува до ширењето на културата и традицијата, Друштвото најмногу е активно преку игроорната група „Македонија“, која активно одржува проби преку целата година и има свои кореографии под водство на Блага Масачеси

Атанасова, како и хорот кој се состои од 25 членови, кои настапуваат по целата територија на Хрватска и надвор од нејзините граници, под водство на Олга Барбир.

За крај можеме да кажеме дека 30 години ширење и афирмација на македонската култура во Сплит, како и дружењето и сплотеноста на Македонците кои живеат во овој преубав далматински град, се доказ дека Македонија живее и надвор од своите граници, а ние Македонците знаеме да ги негуваме и шириме нашата култура и богатство каде и да сме!

Марта Жаја

Рецитал, дарови и музика пред Нова година

Радост и дружење, одамна не било така во просториите на МКД „Македонија“ во Сплит. Распеано и разиграно во опуштена атмосфера на 18 декември 2021 година во просториите на Друштвото беше реализирана програмата „Негување на македонскиот јазик и култура“ на секцијата „Цело-животно учење“, во пресрет на Божиќ и Нова година.

Со рецитал настапија ученици кои го изу-

чуваат Македонскиот јазик и култура во ОУ „Скалице“ под водство на Милена Георгиевска, педагог, а за претпразничното божиќно и новогодишно доживување беше предвиден и музички настап.

Потоа на присутните дечиња и на учениците кои учествуваа во програмата, Дедо Мраз им подели пакетчиња, што ги обезбеди МКД „Македонија“. На детската радост ѝ немаше крај.

М. Ж.

Необичната обичност на великиот Конески

Во рамките на програмата „2021 – година во чест на Блаже Конески“ по повод одбележувањето на 100-годишнината од неговото раѓање, на 2 ноември 2021 година на Филозофскиот факултет при Универзитетот во Загреб, се одржа пригодно предавање. На покана на директорката на Културно информативниот центар на Македонија, проф. д-р Наталија Поповска, а во организација

и со поддршка на Македонската амбасада во Загреб и амбасадорот Милаим Фетаи, Министерството за култура на РМ и Филозофскиот факултет во Загреб, предавањето го одржа проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска, директорката на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на тема „Необичната обичност на великиот Конески“.

Катедрата за македонски јазик и книжевност при Филозофскиот факултет во Загреб, основана во академската 1967/1968 година, е една од најстарите катедри по македонски јазик во светот

и активно работи преку пет децении. Домаќин на Мојсова-Чепишевска на Филозофскиот факултет во Загреб беше проф. д-р Ивица Баковиќ, водител на Одделот за јужнословенски јазици и книжевности и професор по македонска книжевност и култура. Предавањето, за кое студентите покажаа голем интерес, се одржа со цел да се направат планови за натамошни активности и вложување во македонистиката во Загреб, како и да се отворат нови перспективи за македонистиката на хрватските универзитети.

Е. П.

„Елегија за тебе“

Во чест на 13 ноември – Денот на ослободувањето на Скопје, во просториите на МКД „Св. Кирил и Методиј“ во Пула, во рамките на „Деновите на македонскиот филм“, беше прикажан македонскиот филм „Елегија за тебе“ посветен на Кочо Рацин.

Претседателката на Друштвото, Милена Златеска, после поздравните зборови, читаше поезија од Наталија Наумоска, која живее во Скопје и повеќе пати испраќа своја поезија во Друштвото.

Маја Грегл, драматург, зборуваше за македонскиот филм во Хрватска, потенцирајќи дека

соработката на Македонија и Хрватска на ова културно поле датира многу одамна, а се задржа на денешната соработка и емитирањето на македонските филмови на хрватската телевизија, како и учеството на Пулскиот филмски фестивал. Професорот Јанко Жуфиќ, водител на филмската секција, зборуваше за техниката на снимањето на филмовите и колкав труд се вложува при снимањето на секој кадар од филмот.

Разговорот што следеше по завршувањето на филмот се надополни со македонски специјалитети, песна и оро, на воодушевување на присутните. Про-

грамата ја финансира Советот за националните малцинства на Република Хрватска, Истарска жупанија и Град Пула.

М. З.

Роденденско „Македонско срце за градот на Драва“

МКД „Б. Миладиновци“, М. Златеска и М. Мајиќ

Вогодишната кулминација на „27. Денови на македонската култура“ во Осиек се случи на 27 ноември 2021 година. Иако подоцна од роденденскиот датум, концертот на секциите на МКД „Браќа Миладиновци“ беше богат и весел. Целата програма се одржа скратено, без надворешни гости и на две локации, заради почитување на ковид мерките.

Со мотото „Македонско срце за градот на Драва“, секциите на Друштвото ги претстави своите активности во најубава светлина – како подарок на градот каде што МКД „Браќа Миладиновци“ наста-

на и дејствува од 1994 година. Програмата започна со настап на секциите на Друштвото во МЗ „Тврѓа“ и тоа, најнапред со пејачката секција „Вардарки“, а потоа настапи фолклорна секција „Танец“, обете во придружба на инструменталната секција „Т'га за југ“. На крајот се претставија и најмладите од детската секција „Бисерчиња“.

Во рамките на поетското катче се претставија поетесите Мирјана Мајиќ со стихозбирката „Во прегратка на љубовта“ и Милена Златеска со својата книга песни „Чувари на душата“. Нивните песни зборуваа за сеќавањата кон татковината Македонија,

„Танец“

детството и младоста, за љубовта и страста, а гостите беа не само разгалени, туку и насмеани од духовитите песни.

Дружењето заврши во просториите на Друштвото каде што гостите ги пречекаа членките на етно кулинарската секција

„Везилки“ со своите специјалитети, а пригостите можеа да ја проследат и изложбата слики (пејзажи и икони) на ликовната секција, и детски цртежи на учениците по македонски јазик посветени на Македонија.

Јулијана Тешија

„Вардарки“ и „Т'га за југ“

Три филма во 2022

На 26 ноември 2021 година, МКД „Браќа Миладиновци“ го одржа Редовното годишно собрание, кое заради пандемијата беше организирано виртуелно, односно електронски. Се прегледуваа и прифаќаа годишните про-

грамски и финансиски извештаи за 2021 година и се предлагаа планови за 2022 година, како и измени во однос на оствареното од минатата година.

Така, имајќи предвид дека заради мерките во врска со ковид-19 како и старосната

структура на членството, во 2021 година, иако планирани, не се одржаа „Деновите на македонскиот филм“ кои беа планирани со предавање на тема „Македонско-хрватски културни врски: Миладиновци како темелник на поврзувањето“. Од таа

причина беше предложено и прифатено одржување на наведениот настан во 2022 година.

Така, двата филма во режија на Антун Балог и продукција на „Тонни Б“ студиото од Славонски Брод, кои се однесуваат на 160. годишнина на Зборникот

на браќата Миладиновци, на МКД „Браќа Миладиновци“ и неговите секции, како и интегралната снимка на настапот на поетесата Ива Дамјановски, осиечката публика ќе може да ги погледа во новата 2022 година. Прикажувањето на филмот за Зборникот на Миладиновци ќе биде организирано како двоен настан: предавање и проекција за улогата на струшките браќа како темелници на поврзувањето помеѓу Македонија и Хрватска. Другите два ќе бидат прикажани во просториите

на Друштвото, а со тоа на граѓаните ќе им се понуди и можност за разгледување на изложбата на аматерски уметнички слики и дружење со членовите на МКД „Браќа Миладиновци“.

„Се надеваме дека годинава ќе имаме публика во живо за трите филма“, рече Борис Трајановски, претседател на Друштвото.

„Филмовите ќе бидат достапни и како линкови на нашата ФБ страница за слободен преглед на сите заинтересирани. Филмот за Зборникот на

Кадар од филмот на А. Балог „МКД Браќа Миладиновци: секции“

браќата Миладиновци кој е и содржински и режисерски на високо ниво, снимен во склоп на културната манифестација „24. Денови на браќата Миладиновци“ под покровителство на

Советот за националните малцинства на РХ, се надеваме на пролет ќе доживее промоција како низ Хрватска, така и во Македонија“, истакна Трајановски.
Јулијана Тешија

Весели гости кај учениците по македонски јазик

Иако релативно рано за Св. Никола и Божиќ, веселите гости кои ги изненадија учениците по македонски јазик во ОУ „Вијенац“ во Осиек, беа дочекани на најубав начин.

Имено, на 11 ноември 2021 година, додека вредно учеа македонски, на гости кај учениците дојдоа Јагода Тренеска Цветичанин, претставничка на македонското национално малцинство за Град Осиек и Драгољуб Сиљаноски, претставник на МНМ за Осиечко-барањска-

та жупанија. Тие дојдоа со раце полни пакетчиња, слатки и богати, а Драгољуб им подари уште едно изненадување: календар со заедничка фотографија на учениците! Инаку, Сиљаноски направи два календари: еден за учениците на ниво на основно, а еден за оние на ниво на средно училиште, секој со нивна групна фотографија.

Во духот на денот, Јагода свиреше за децата на пијано и сите заедно радосно запеаја. „Ова е најдобар начин да ја завршиме учебната година

која беше полна со предизвици, и во која учениците и покрај сè, одлично напредуваа“, рече учителката Маја Јовановски, благодарудувајќи им се на гостите. Таа ѝ се заблагодари и на македонската Агенција за иселеништво од која пристигна пакет полн лектири. „Ова е дополнителен и неочекуван подарок за учениците и, секако, добар начин да продолжиме да учиме македонски и дома“, истакна Јовановски.

J. T.

Препознаени и успешни се Македонците во Истарската жупанија

Единаесет успешни години брое Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула, кое во Регистарот на друштвата во Хрватска е запишано на 3 ноември 2010 година

Роденденот на Друштвото беше прославан во неговите простории со пригодна програма во рамките на „Деновите на македонската култура“ во Истра.

За функционирањето на Друштвото низ годините зборувааше првиот претседател Тодор Брдарски, кој рече дека почетоците не биле лесни, но успеале да се докажат со своите заложби, па и денеска Друштвото работи со голем успех. Милена Златеска, актуелната претседателка, посочи дека асоцијациите на Македонците во Истарската жупанија почнуваат да се формираат уште во деведесеттите години, а некои членови на Друштвото уште пред триесет години ги имаат прикажувано традициите и културата на нашиот народ, така што денес, всушност, се слават многу повеќе години постоење на овие асоцијации.

- Преку реализираните програми, не само што сакаме да ја покажеме нашата култура низ цела Истра, туку сакаме и

доста да научиме од културата на просторот каде што живееме. Ние сме богат народ, со своја татковина и со оваа „домовина“ каде што се нашите домови, па така ги негуваме и двете култури, посочи Златеска во изјава за ТВ „Нова“.

Потоа, претседателката присутните ги поздрави со својата песна „На своите крила“ и ги воодушеви присутните, со тоа што нејзините зборови укажуваат на тежината на животот на еден народ, кој далеку од своето огниште сака не само да ја сочува својата култура, туку и да успее да ја пренесе на следните генерации за и тие понатаму да ја негуваат и пренесуваат.

Поезија, говори, музика и храна

Присутните членови на Друштвото, како и членовите на Советот на македонското национално малцинство за Град Пула и Истарската жупанија, како и верниците на МПЦО „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула, пријатно беа изненадени од гостите од Загреб, македонскиот амбасадор во Република Хрватска, Милаим Фетаи, директорката на Културно информативниот центар на Македонија во Загреб, Наталија Поповска и професорката од Скопје, Весна Мојсова-Чепишевска.

Во својот поздравен говор амбасадорот Фетаи рече дека бескрајно му е драго што е во Пула и што така успешно се организирани Македонците насекаде по Хрватска, што се негуваат македонската култура, јазик и традиција. Претставник на Истарската жупанија беше Џесика Аквавита, заменичка на истарски-

от жупан Борис Милетиќ, која исто така, ги поздрави присутните со доста пофални зборови за Друштвото. Таа ги следи активностите на Друштвото и неизмерно е благодарна бидејќи се организирани на посебен начин со музичко поетски делови, во кои се присутни голем број истарски поети.

Потоа настапи мешовитиот хор и оркестарот на Друштвото, а со песната „Среде Скопје“ започна музичкиот дел. Програмата ја заокружи настапот на фолклорната секција и песната „Македонско девојче“. Дружењето продолжи во пријатна атмосфера со пригодна македонска храна, дело на секцијата „Кујната на баба ми“, како и со оро и песна.

Програмата е финансирана од Советот за националните малцинства на РХ, Истарската жупанија и Град Пула.

Михаела Златеска

Богата програма за „Деновите на Кочо Рацин во Истра“

Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула и оваа година ја одржа културната манифестација „Денови на Кочо Рацин во Истра“, на 1 декември во просториите на Друштвото

Настаните започнаа со „Деновите на македонскиот филм“ во Истра кога на 13 ноември 2021 година беше прикажан филмот „Елегија за тебе“ посветен на Кочо Рацин.

Манифестацијата продолжи на 20 ноември со полагање на цвеќе на бистата на Кочо Рацин во Самобор од страна на претседателката на Друштвото, Милена Златеска, која ден пред тоа во амбасадата во Загреб оствари работна средба со македонскиот амбасадор во Република Хрватска, Милаим Фетаи.

Централната програма во просториите на Друштвото на 1 декември беше отворена со македонската песна „Пилето ми пее“, во изведба на мешовитиот хор и оркестарот на Друштвото со водителката Бисерка Кухта. Претседателката на Друштвото, Милена Златеска, ги поздрави присутните во името на Друштвото и ја прочита песната „Денови“ од Кочо Рацин. Посебно ги поздрави уважените гости, в.д. раководителката на управното одделение за италијанската национална заедница и другите етнички групи, Теа Бател, и заменикот градоначалник на Град Пула, Бруно Цернул.

Богати културни програми

Теа Бател во поздравните зборови рече дека ѝ е мило што националните малцинства навистина многу се трудат да презентираат дел од нивната богата култура и бројни нивни програми се одлично обработени. Заменикот на градоначалникот на Град Пула посочи дека посебно е поврзан со македонското национално малцинство бидејќи бил во Македонија и има преубави спомени од оваа прекрасна земја, за која секогаш кога зборува го совладуваат емоции.

За животот и делото на Кочо Рацин зборуваше Сашка Соломоновска Јаневска, наставничка по македонски јазик по моделот Ц и претседателка на Советот на македонското национално малцинство во Истарска жупанија, која и читаше негови песни, а за жал, планираните ученици кои требаа да настапат во овој дел од програмата беа во изолација поради коронавирусот.

Потоа следеа македонски песни на хорот и оркестарот на Друштвото.

„Пурпурна роза“

Во чест на Кочо Рацин беше одржана промоција на збирката поезија „Пурпурна роза“ од авторката Бисерка Вуковиќ, која е преведена и на македонски јазик. Промотор беше Милена Златеска која зборуваше за поезијата на Вуковиќ и нејзиниот живот. Покрај пишувањето, Бисерка се занимава и со сликање.

По убавите стихови на Бисерка Вуковиќ, публиката имаше можност да ужива во прекрасните кола на културното друштво „Уљаник“.

Во просториите на МКД „Св. Кирил и Методиј“ беше претставена и изложба за Кочо Рацин, неговите портрети сликани во затвор додека бил на издржување на својата казна.

Програмата заврши со македонски песни и дружење околу македонската трпеза поставена од секцијата „Кујната на баба ми“, која функционира во рамките на Друштвото.

Настанот е финансиран од Советот за националните малцинства на Република Хрватска, Истарска жупанија и Град Пула, а беше и медиумски проследен.

Михаела Златеска

Верувам во целта која ме води до успех

За овој одличен ученик, кој оди во петто одделение во ОУ „Меје“ во Сплит сигурно уште многу ќе се зборува и пишува. Станува збор за 11-годишниот Бруно Џанко, кој само за неколку месеци во 2021 година освои три медали за пливање – две златни и една сребрена

Бруно Џанко освен што оди во редовно училиште, се занимава и со пливање, а во слободно време има бројни други активности со кои си го исполнува животот. Веќе неколку години доаѓа и на настава по Македонски јазик и култура во ОУ „Скалице“ во Сплит. Во 2021 година само за неколку месеци освои две златни медали и тоа двете во Шибеник на пливачкиот митинг „Св. Миховил“ (прво место на 100 метри пеперутка и прво место на 200 метри пеперутка) и сребрена медала за натпревар на „Златни делфин“ во Сплит.

Страста кон пливањето, со кое веќе се занимава осум години, му ја пренел неговиот поголем брат Лука, кој исто така, се занимавал со пливање, па и кај Бруно се пројавил интерес за овој спорт. Тренира во клубот „Морнар“ од Сплит и постигнува брилијантни резултати.

Златни медали

За тоа како се чувствува со 11 години кога освојува златен медал во пливање Бруно вели:

„Тоа е најголем момент за што јас размислувам уште додека пливам. Уште во вода размислувам како ќе застанам на подиумот со освоена некоја медала. Верувам дека на натпреварот можам да добијам одличен резултат и тоа ме тера кон остварување на целта која ме води до успех. Кога пливам и тренирам сериозно, иако е напорно, научив да се борам, да не се предавам, затоа што на крајот ме чека нешто убаво, за што вреди да се трудам“, одлучен е Бруно.

И рибарењето не му е непознато, за што го заинтересирале и го упатиле татко му Горан и дедо му Лука. Бидејќи имаат куќа за одмор на Ластово и до-

бар дел од летото го поминуваат таму, Бруно има можност да ги гледа нив како ловат риби и да учи.

„Тие двајца во лето многу ловат риби, а јас како што ги гледам ги имитирам и така учам. Ловам лигни, фелун, и некои други видови риби“, вели Бруно.

Мото во животот му е да се бори за она што си го поставил како цел. Вели дека и во училиште го применува истиот принцип, се труди да учи кога знае дека ќе добие 5.

Баба Венка – врска со македонскиот јазик

Работниот ден му е целосно исполнет, со училиште, тренинзи, но има време и за дружење со семејството. Најмногу го радуваат семејните разговори дома со мама Маријана, тато Горан, сестрата Луција и братот Лука.

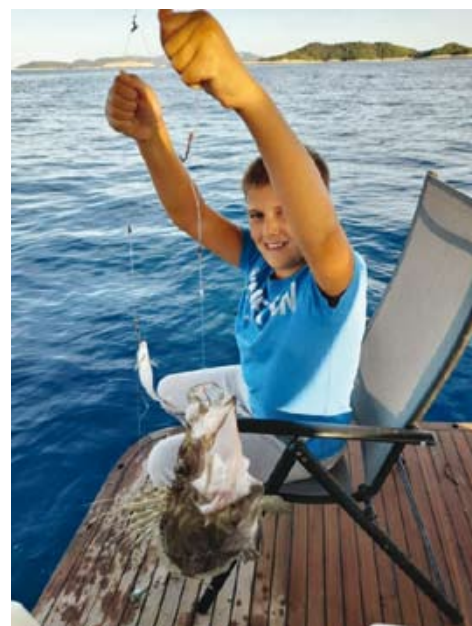
Најинтересен предмет му е историја, но исто така, и хрватски јазик, бидејќи многу сака приказни и убаво изразување.

– На македонски јазик доаѓам затоа што ми е интересно и затоа што учам за една нова култура и историја, нешто што за мене е сèуште непознато. А поврзаноста со македонскиот јазик е мојата баба Венка, која е Македонка, вели Бруно.

Често оди во Македонија, а го фасцинира природата, ливадите, патиштата кои водат во шума кога оди во родното село на баба му Венка, Вељуса, кај Струмица. Роднините секогаш убаво го дочекуваат, а ја обожава и македонската кујна со бројните специјалитети.

„Бруно е одлично и скромно дете, најмногу ни помага дома бидејќи имаме и помала ќерка, но и син тинејџер. Бруно е стрплив со сите нас, вреден е во училиште и дома, и секогаш подготвен да ни помогне, а ние, исто така, му возвраќаме и му помагаме во остварувањето на неговите желби и планови“, вели таткото Горан.

Милена Георгиевска

Презентирано македонското нематеријално културно наследство

На 2 ноември 2021 година, националната установа – Универзитетска библиотека „Гоце Делчев“ од Штип, во Градска библиотека Задар го презентираше македонското нематеријално културно наследство впишано на листите на УНЕСКО за нематеријално културно наследство на човештвото.

За оваа прилика, од Штип допатуваа директорот на библиотеката „Гоце Делчев“, Зоран Костовски и д-р Зоранчо Малинов, а гостувањето е реализирано како дел од воспоставената исклучително добра соработка меѓу двете универзитетски библиотеки.

Костовски направи претставување на Роднокрајното одделение на Универзитетската библиотека во Штип, со осврт на доктори на науки од Штип.

Потоа, д-р Зоранчо Малинов го презентираше македонското нематеријално културно наследство впишано на листите на УНЕСКО.

Излагањата беа проследени со филм и слајдови што беше интересно за слушање и гледање.

Меѓу присутните беа и членови на Македонското културно друштво „Билјана“ од Задар, како и претседателката на Друштвото, Мирјана Мајиќ.

А. Г.

Изложби на „Уметнички слики“ и „Нешто ново, нешто старо“

На 11 ноември 2021 година во просториите на МКД „Билјана“ во склоп на Деновите на македонската култура беше реализирана програма со две изложби. Едната наречена „Уметнички слики“ е од фондусот на Друштвото и како што појаснува претседателката на МКД „Билјана“, Мирјана Мајиќ, станува збор за слики од автори на кои во текот на изминатите години Друштвото им организирано изложби, па тие му подариле уметнички слики. А другата е на етно работилницата „Герѓев“.

„Исто така, на оваа изложба претставивме и уметнички слики од македонски сликари во сопственост на нашите членови. Убаво е кога ќе се потсетиме на бројните уметници кои од срце ни подарувале свои дела. Нема да ги истакнуваме поединечно зошто сликите зборуваат сами

за себе. Просторот беше мал за да се постават сите уметнички дела“, истакна претседателката на Друштвото, Мирјана Мајиќ.

Заедно со оваа изложба етно работилницата „Герѓев“ прикажа еден дел од својата голема збирка на рачни изработки. Водителот на етно работилницата Драган Јакимовски, со голема љубов ја води оваа секција и има многу идеи за нови предмети кои ќе бидат изработени од членовите на оваа секција.

Изложбата ја отвори претседателката на Друштвото со песната од Блаже Конески „Везилка“, а понатаму песни читаа и други членови на литературно драмската секција „Записи со љубов“.

Во режија на кулинарската секција „Македонска трпеза“, што ја води Мирјана Мајиќ, беа подготвени разни македонски специјалитети, а дружењето продолжи во пријатна атмосфера.

А. Г.

Трет Меѓународен книжевен зборник на културни различности

Албанското друштво „ДЕА“ кое го води Љиљана Лили Коци, трета година по ред издава Меѓународен книжевен зборник на културни различности. Во овој и претходните два зборника застапени се и песните од македонските поетеси Милена Златеска и Мирјана Мајиќ, кои живеат во Хрватска.

Промоцијата на Зборникот се одржа во

книжарницата „Богдан Огризовиќ“ во Загреб на 19 ноември 2021 година, каде присуствуваа и двете македонски поетеси. Претседателката на ова Друштво најнапред ги поздравиле присутните поети, при тоа нагласувајќи ја долгогодишната соработка со Мирјана Мајиќ и Милена Златеска.

Присутните поети ги читаа објавените песни во Зборникот, во

кој се застапени поети од Македонија, БиХ, Словенија, Албанија, Хрватска и други, а меѓу паузите се пееше. Една голема пофалба за овој Меѓународен зборник, што е печатен со помош на Советот за националните малцинства на Република Хрватска.

Наредниот ден, двете поетеси заедно со претставници на Заедницата на Македонците

во РХ и на МКД „Охридски бисер“ беа во Самобор на полагање венци и цвеќе пред бистата на Кочо Рацин.

Исто така, остварија и средба со македонскиот амбасадор во РХ, Милаим Фетаи. Амбасадорот се интересираше за активностите, членовите и програмите во Задар и Пула, а двете поетеси кои истовремено се и претседателки на македонските културни друштва од Задар и Пула, на амбасадорот му подарија свои збирки поезија.

Антонела Галиќ

„Фросина“ за Деновите на македонскиот филм

Во просториите на МКД „Билјана“ во Задар, на 17 декември 2021 година членовите на Друштвото и нивните пријатели имаа можност да присуствуваат на прикажувањето на првиот македонски филм, „Фросина“.

Првпат овој филм е претставен во 1952 година. Сценариото го потпишува Владо Малески, а режијата е на Војислав Нонковиќ. Главната улога, односно ликот на мајката Фросина, ја глуми Мери Бошкова. Во останатите улоги настапуваат: Ацо Јовановски, Петар Вељановски и други, а во неколку сцени и

нашиот покоен омилен актер Петре Прличко.

И токму така, МКД „Билјана“ одлучи да го проектира овој филм со социјална тематика на 50-годишнината од неговата премиера. Овде се работи за печалбарскиот живот, војната и трагичниот живот на една мајка. Филмот предизвика голем интерес кај гледачите. По прикажувањето се разви дискусија и разговор на таа тема. А постарите членови се прisetија и на некои актери кои веќе не се меѓу нас.

А. Г.

Планирање на активности за 2022 година

Македонското културно друштво „Македонија“ на 28 октомври 2021 година во неговите простории во Сплит, одржа Редовно годишно собрание. Собранието започна со топло „добре дојдовте“ упатено до членовите на Друштвото, кои во овие тешки времиња нè почестија со својата присутност.

Што се однесува до реализираните активности на Друштвото,

претседателката Венка Џанко даде краток извештај за работата, во кој истакна дека поради пандемијата на ковид-19 манифестациите и другите планирани активности во добар дел беа откажани, а не беа одржани ни пробите на секциите. Таа истакна дека оваа година ситуацијата е нешто подобра и има надежи да се создадат услови за одбележување на планираните активности во наредниот период.

На Собранието се распрашаваше и се договараше за Планот и програмата за работа, како и за Финансискиот план за 2022 година што треба да се поднесе до Заедницата на Македонците во Република Хрватска и до Советот за националните малцинства на РХ. И по таа точка членовите гласаа едногласно и без забелешки.

Работата на Собранието започна со предложување и усвојување на точките од дневниот ред, па следеше излагањето на претседателката Венка Џанко за извештајот за работата на МКД „Македонија“ – Сплит во 2020 година. Потоа потпретседателката Марта Жаја ги известува присутните за финансиското работење на Друштвото за 2020 година. И двете точки беа едногласно прифатени и усвоени од страна на членовите.

По завршување на Собранието следеше и мало дружење кое кај сите нас буди спомени од едни подобри времиња кои со нетрпение чекаме да се вратат.

Марта Жаја

„Чувари на душата“ пред задарската публика

На 11 декември 2022 година во Задар беше поканата поетесата Милена Златеска од МКД „Св. Кирил и Методиј“ од Пула да ја промовира својата стихозбирка „Чувари на душата“. Промотор на оваа збирка поезија беше Маја Грегл, драматург во ХТВ. Таа зборуваше за стихозбирката и за авторката.

Се читаа песни со восхит, бидејќи стихозбирката на Златеска е напишана со голема љубов. Освен авторката, песните ги читаа и Мирјана Мајик, која во душа ја познава убавата поезија на Милена Златеска.

Ова е трета збирка од авторката Златеска, а вкупно има издадено четири и се надеваме во

2022 година и на петтата. Таа во нејзината поезија на прво место го става своето семејство, своите родители, дедото, семејството од братот, децата и сопругот. Оваа едночасовна промоција што се одржа во просториите на Друштвото пројде за час, токму како што се вели „сè што е убаво, кратко трае“. Во дружењето што следеше, таа на присутните им подари неколку свои стихозбирки и се разви интересен разговор.

Со деликатесите подготвени од членовите на МКД „Билјана“, дружењето беше уште поинтересно. И посакуваме на Милена Златеска и понатаму плодна поетска инспирација.

А. Г.

Поезија без граници

На 14 септември во дворот на Градската библиотека Задар, во склоп на „Деновите на македонската култура“ одржана е програмата „Поезија без граници“, каде поетите читаа песни на мајчин јазик. Така, освен на македонски јазик, се читаа песни на српски, словенечки, хрватски, а беше застапена и поезија напишана на наречја од каде што доаѓаат поетите.

Мирјана Мајиќ, претседателка на МКД „Билјана“ од Задар и воедно водителката на литературно-драмската секција „Записи со љубов“ и членките на оваа секција, Мелика Поповиќ и Јасенка Медведец го отворија настанот со свои песни. Во програмата беа вклучени освен поети од Задар и поети од Вир, Охрид, Шибеник, Биоград на море, поети од Друштвото „Зборови над сè“ и многу други.

Голем восхит предизвикаа песните што се читаа двојазично. Интересно беше да се чуе од поетите кои пишуваат на свое наречје, за нас кои живееме на ова подрачје, па така и нашата членка Мелика Поповиќ прочита две песни на говорот од каде што потекнува нејзината фамилија, од местото Невиѓане на островот Пашман. А Јасенка Медведец прочита своја поезија на кајкавско наречје.

Изненадување беше гостинот од Охрид, Венко Голабоски кој прочита своја песна, се разбира на македонски јазик. Ова беше своевиден спектар на говор со „Поезија без граници“ каде што слушнаваме многу убави песни.

Настанот продолжи со дружење на поетите, членовите од МКД „Билјана“ и гостите со слатки и солени специјалитети подготвени од членовите на кулинарската секција која ра-

боти при етно работилницата „Герѓев“ со водителот Драган Јакимовски.

Инаку, Градската библиотека Задар има многу успешна соработка со МКД „Билјана“, а програмата е реализирана по правилата за заштита од коронавирусот.

Антонела Галиќ

На 25 септември во „Машковиќа Хан“ кај Вранско Езеро, членовите на

Пет години на „Зборови над сè“

книжевното друштво „Зборови над сè“ со читање на поезија и дружење ја прославија петтата година од основањето.

Во ова поетско друштво од негови почетоци членки се Мирјана Мајиќ и Мелика Поповиќ од МКД „Билјана“ – Задар.

Сите присутни членови на одбележувањето на годишнината прочитаа по две свои песни,

а содржината се збогати со музичко интермецо. „Машковиќа Хан“ е всушност хотел, ресторан и музеј. Мошне интересно да се види и запознае дел од историјата. Четири часа, колку што беше резервирано, пројдоа за час. Догледање во некоја друга прилика.

А. Г.

Весела гајда

Во рамките на „15. Меѓународен фестивал на гајдата“, кој се одржа на 1 октомври 2021 година во Народниот универзитет „Дубрава“ во Загреб, се претставија бројни хрватски гајдации и гајдации од Шкотска, Словачка, Чешка и Македонија. За Македонија настапи составот „Оркестра

Александар“ кој го предводи Александар Арабаџиев од Виена. Тие исполнија неколку македонски народни нумери, „Весела гајда“, „Пиринско“ и други, на изворните инструменти гајда, кавал, тапан и тамбура.

Ден подоцна, „Оркестра Александар“ настапија и на традиционалната манифестација и

изложба „23. Есен во Лика“, што се одржа во градот Госпик.

Е. П.

Пригодно одбележан Денот на антифашистичкото востание

Во време на ограничувања и мерки кои ни ги наметнува пандемијата со коронавирусот, не е лесно да се организираат настаните и пробите на МКД „Браќа Миладиновци“. Посебно, ако сте пејач и ви треба и простор, и начин.

Затоа, во договор со водителката Јагода Тренеска Цветичанин, оние кои што се здрави, вакцинирани или го прележале вирусот, доаѓаат на повремени проби, како би се освежило она што се знае и научило нешто ново.

Овој пат, дел од пејачите и пејачките

на пејачката секција „Вардарки“ успеаја да го поврзат корисното со убавото: на 11 октомври 2021 година, Денот на антифашистичкото востание на македонскиот народ, се собраа во просториите на Друштвото и свечено го одбележаа, како што и личи – со песна.

Најнапред, водителката на секцијата, Јагода Тренеска Цветичанин, на присутните им ја истакна важноста на овој датум за поновата македонска историја, како Ден на народното востание на македонскиот народ кога во 1941 година, по

фашистичката агресија од страна на Германија и Бугарија и окупацијата на Југославија, Македонија повторно е поделена, овојпат помеѓу италијанскиот и бугарскиот окупатор и кога за прв пат во организиран отпор истапија македонските партизани во прилепско и кумановско.

Потоа, следуваа речиси еден час песни низ кои „Вардарки“ ја делеа и радоста, и тагата на познатите и непознатите народни автори кои зборуваа за македонската историја и традиција на снимените матрици на инструменталната секција „Тга за југ“.

J. T.

Наградата „Браќа Миладиновци“ на Лидија Димковска

кон средиштето на отворените рани на светот. Овие стихови, остри како сечила ни ги отвораат актуелните политички и социјални крвавења, ни ги предочуваат сите недоумици и несреќни одлуки, нè опсипуваат со глетки од историските страдања кои, за жал не донеле никаков наук на ововременските воени и политички лудила. Димковска со мудроста на своите стихови предупредува на вриежот на валканата крв, на една неминовност чија бучава нè заглушува и навестува татнеж после чија смртна тишина ќе се отвори амбисот на ништожноста. Стиховите во збирката се меко отворање на кортексот на еден ум што мора да се преобрази ако сакаме нашата духовна егзистенција да изроди нова стратегија за опстанок и нова патека кон совршенството“, гласи одлуката на жирието.

Покрај Димковска, во потесен круг влегоа и збирките: „Потпис: трепетлика“ на Ана Стојановска, „Големата прегратка“ на Павлина Атанасова, „Девет преобразби во чудната шума“ на Пандалф Вулкански и „Сватови на песната“ од Даут Даути.

Лидија Димковска (1971, Скопје, Македонија) е поетеса, романописец и преведувач од романски и словенечки на македонски јазик. Докторирала Романска литература на Универзитетот во Букурешт, Романија, каде предавала македонски јазик и литература. Живее во Љубљана, Словенија и преведува романска и словенечка литература на македонски јазик. Објавила шест поетски збирки, три романи, американски дневник и збирка куси раскази. Нејзините книги се преведени на 15 јазици и добитничка е на многу награди и признанија.

E. П.

За поетската збирка „Гранична состојба“ познатата македонска поетеса Лидија Димковска ја доби овојгодишната награда „Браќа Миладиновци“ што се доделува на Струшките вечери на поезијата за најдобра поетска збирка. Од вкупно 33 книги, одлуката на комисијата за наградената збирка на Димковска беше едногласна.

„Гранична состојба“ е поетска книга што предупредува насочувајќи ги нашите погледи

Креативна енергија, пријателство и поврзаност

По повод 8 септември – Денот на независноста на Македонија, во Шибеник се одржаа Деновите на македонската култура во организација на „Хрватско-македонската тангента“

Отворање на настанот со проф. д-р Борјана Прошев Оливер

Бројни содржини беа понудени за време на настанот кој пробуди креативна енергија и ја докажа поврзаноста и пријателството на двата народа – хрватскиот и македонскиот.

„Хрватско-македонската тангента“ низ содржајната презентација во градската библиотека „Јурај Шижгориќ“ на 10 септември 2021 година претстави сублимиран дел од богато дејствување на своето членство низ бројните активности што се случувале низ последните десет години во Хрватска, Македонија и регионот. Беше претставен респектабилен број на реализирани проекти и контакти со видни личности.

Речник, изложба, предавање

Потоа проф. д-р Борјана Прошев Оливер од Филозофскиот факултет од Загреб го претстави Хрватско-македонскиот речник, напишан заедно со нејзината колешка Дијана Влатковиќ. Таа зборуваше за значењето на речникот и за македонскиот јазик, а речникот е важен од повеќе причини. Тој придонесува за промоцијата на јазичната разновидност во контекст на идејата за повеќејазична Европа. Иако, македонскиот јазик сè уште не е нејзин службен дел, тој е неоспорен факт за околу три милиони го-

Изложба „Чувари на македонската традиција – 19. и 20. век“

ворници кои го користат во матичната држава и ширум светот.

Преку изложбата „Чувари на македонската традиција – 19. и 20. век“ е претставено богатото културно ткиво на македонската применета уметност низ предмети изработени и украсени во дрво (дрворез) и метал (ковани предмети) со естетска, но и историска димензија и вредност. Тие се дел од богатата приватна колекција на новинарскиот брачен пар Милена и Сашо Георгиевски, кои ги собирале со децении низ Македонија, а со нивното преселување од Скопје, еден дел донеле во Шибеник.

Беа претставени и слики од срмен конец на Оливера Вапска.

Особено внимание за време на Деновите на македонската култура предизвика предавањето на Момчило Живковиќ, стручњак по метеорологија од Белград, кој зборуваше за улогата на човекот во спасување на планетата Земја од влијанието на стаклените гасови и заштита на средината, а сè во насока на заштита од глобалното затоплување.

Кога уметноста се спојува со музика и море

Во присуство на македонскиот амбасадор од Загреб, Милаим Фетаи, на 11 септември

И македонскиот амбасадор Милаим Фетаи во Шибеник

свечено беше отворена атеље галеријата на познатиот хрватски вајар Александар Але Губерина во присуство на значајни гости од светот на културата, уметноста и медиумите. Але Губерина има бројни врски со Македонија. Тој е член на „Хрватско-македонската тангента“ од нејзиното основање, голем пријател на Македонија и одличен познавач на нејзината историја. Има направено специјална скулптура „Викторија“ која со нејзините краци го претставува македонскиот и хрватскиот народ заврзани во вечно пријателство. Како талентирано дете за уметност првата фигура ја направил уште во трето одделение на час по ликовно, и тоа го направил Александар Македонски.

Една инспиративна личност од светот на уметноста и градителството, големиот Јурај Далматинац, градител и на процената хрватска катедрала од

Од отворањето на атељето на Александар Губерина

Иво Патиера и Саша Кабиљо

15. век, го одбележа патот на Губерина, така што во куќата каде што тој живеел сега живее Губерина. А токму на местото каде што се среќаваат Далматинац и Губерина, „Хрватско-македонска тангента“ организираше промоција на новата атеље галерија „АГ“, каде што се одржа дел од содржините на Деновите на Македонската култура во Шибеник, односно поет-

Поезија на брод

ско музичка средба со македонска гастрономија.

Низ читање поезија и проза на писатели од Загреб, Задар, Пула и Шибеник, македонска гастрономија и музички настап на шансонирите и трубадури, Иво Патиера и Александар Саша Кабиљо проструи креативна енергија, пријателство и поврзаност. Инаку, Иво Патиера ја има отпеано песната „Бисеро, моме Бисеро“ на македонски

јазик на фестивалот „Макфест“ за што освои и награда.

Стихови на македонски јазик читаа дводомните поетеси Милена Златеска и Мирјана Мајкиќ, а од Сплит присуствуваа членови на МКД „Македонија“. Нивното присуство на оваа манифестација се должи на долгогодишната соработка на „Хрватско-македонската тангента“ со Заедницата на Македонците во Република Хрватска и нејзините друштва.

Со „Поезија на брод“ на 12 септември во попладневните часови заврши тридневната манифестација Денови на македонска култура во Шибеник што ја организира невладината организација „Хрватско-македонска тангента“ со помош на Град Шибеник и Туристичката заедница на Град Шибеник.

Милена Георгиевска

Поетски читања

Што може да го запре духот и срцето кои се неуморни, и сè она што тлее во нив мора да се искаже, да се напише во стих? Токму тоа го прават поетите во Истарска жупанија кои секоја последна сабота во месецот се состануваат и ги читаат своите песни со душа и срце напишани, како и гости од цела Хрватска и пошироко. Организатори на средбите се „Културен круг“ од Пула и „КУЛТУРА СНОВА“ од Загреб.

Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула веќе долго време соработува со „Културен круг“ од Пула, но и со „КУЛТУРА СНОВА“ од Загреб, па така членовите на литературната секција на Друштвото,

секој пат учествуваат на овие поетски средби.

Така, на 25 септември, беше одржана програмата „Поезија од двор – Четворица поетски мускетари“, а тоа беа славните поети кои го збогатија настанот: Звонимир Фригановиќ, Јово Мраовиќ, Марјан Лончариќ и Здравко Одорчиќ.

Литературната секција на МКД ИЖ „Св. Кирил и Методиј“ од Пула ја претставија Драго Драгузет, Авелина Дамијањевиќ Драгузет и Милена Златеска, а за музичкиот дел беше задолжен Среќко Савретиќ кој е член на оркестарот на Друштвото.

Се слушнаа и стиховите на десетина други автори на прекрасни песни.

Дружењето на поетите не изостана ни на 30 октомври, а поезија се читаше во галеријата „Цвајнер“ во Пула и тоа „Точно на пладне“. Главна гостинка беше Снежана Акрап Сушац, а нејзина и своја поезија читаше Виолета Јуван. Покрај нивните стихови се слушнаа и стиховите на Марио Висковицх, Драго Драгузет, Авелина Дамијањевиќ Драгузет, Жељко Паулетиќ, Бранка Гракалиќ, Грацијела Путина, Невиа

Кожљан и Милена Златеска, како и стиховите на Славица Лончариќ Ѓугум, која воедно е и водителка на овие програми и претседателка на „Културен круг“ од Пула.

За жал, планираните програми на 27 ноември и 25 декември не се одржаа поради ширењето на корона вирусот, но да се надеваме дека на пролет ќе продолжи „Поезијата од двор“ или „Точно на пладне“.

Михаела Златеска

Балкански етнички феникс

Историско-етнографски аспекти за заедницата на Балканските Египќани

На 8 септември 2021 година, во салата „Брисел“ на Европскиот дом во Загреб, во чест на Денот на независноста на Македонија, беше промовирана книгата на д-р Рубин Земон „Балкански етнички феникс“ (Историско-етнографски аспекти за заедницата на Балканските Египќани). Организатори на настанот беа претставничката на македонското национално малцинство во Загребската жупанија, Лена Ѓапиќ и Хрватско-македонското друштво од Загреб.

За книгата говореа д-р Хрвоје Грачанин, редовен професор на Катедрата за историја при Филозофскиот факултет во Загреб, Наталија Поповска, директорка на Културно информативниот центар на Македонија во Загреб и авторот. Со настанот модерираше

Јудита Реј Худечек, претседателка на Хрватско-македонското друштво. Во музичкиот дел од програмата настапи женскиот вокален етно состав „Езерки“ кој исполни неколку македонски народни песни.

Етничка структура

Рубин Земон е етнолог односно социокултурен антрополог, роден во Струга во 1970 година. Докторираше на Етнографскиот институт со музеј при Бугарската Академија на науките во Софија. Бил научен соработник во Институтот за општествени и хуманистички истражувања „Евро-Балкан“ во Скопје и универзитетски професор при Универзитетот „Св. Апостол Павле“ во Охрид. Во повеќе наврати е ангажиран како експерт и консултант

од страна на Советот на Европа, како и ОБСЕ/ОДИХР за различни мисии, проекти и проблематики поврзани со националните малцинства и мултикултурата, во разни држави на Европа, особено во земјите на Југоисточна Европа. Претседател е на Сојузот на Балканските Египќани, член на претседателството на Македонското етнолошко друштво, член на претседателството на Мрежата за мултикултурно општество и др. Во 2018 година е назначен за посебен советник на претседателот на македонската Влада за развој на мултикултурното општество, интеркултурализмот и интеркултурните комуникации.

Проф. д-р Ѓорѓи Тоновски, еден од рецензентите на книгата, истакнува дека „Трудот е едно од ретките четива со кои во македонска-

та социјална мисла сериозно и интегрално се актуализира, истражува и се продлабочува знаењето за етничката структура на македонското општество. Тој, не само што ќе ги збогати нашите сознанија за оваа проблематика, туку може да послужи и како провокација за нови истражувања и на евентуални други делови од недоволно истражената етничка структура на балканските општества, вклучувајќи го и македонското.“

Во книгата, Рубин Земон на интересен начин потсетува на познатите и непознатите факти и поттикнува на размислување за тоа колку знаеме или не знаеме за меѓусебното влијание и мешањето на различни култури низ историјата.

Елизабета Петровска

ICC 3D d.o.o.

DEZINFEKCIJA • DEZINSEKCIJA • DERATIZACIJA

Radnička cesta 75 • 10000 Zagreb

tel.: 01/60 40 100 • fax: 01/60 40 103

mob: 091/5251 141

e-mail: icc-3d@icc.hr

Razlika koja se vidi.

Savršeno je moguće.

Бројни активности за унапредување на културната соработка

На 5 ноември 2021 година во Градското собрание на Риека, во организација на Хрватското книжевно друштво и МКД „Илинден“, беа отворени две манифестации, 14. Меѓународен книжевен фестивал „Денови на пријателите на книгата“ и „Денови на македонската култура“

Свеченото отворање беше најавено од Ивона Дуноски Митев, претседателка на МКД „Илинден“, Валерио Орлиќ, претседател на Хрватското книжевно друштво и Винко Рибариќ, на прес-конференцијата одржана на 3 ноември во РИ-инфо, каде беше претставена овојгодишната програма на манифестацијата.

Оваа година како и минатата, програмата беше прилагодена на ситуацијата од пандемијата со ковид.

Во првиот дел од програмата беа доделени наградите „Книжевно перо“, „Јосип Еуген Шета“ и „Боривој Буква“, а беа претставени и наградените автори и книги.

Меѓу наградените беа двајца македонски автори. Наградата „Книжевно перо“ за долгогодишно книжевно творештво, промовирање меѓународна култура и соработка меѓу поединци и друштва ја доби Сашо Огненовски, а наградата „Книжевно перо“ за книга на годината, Хрватското книжевно друштво му ја додели на македонскиот поет Борче Панов за неговата стихозбирка „КРВ која жонглира со осум илјади поетски мисли“. (Во име на авторот, наградата ја прими Ванчо Милчов)

Денови на македонската култура

Во вториот дел од програмата беа отворени „Деновите на македонската култура“, традиционална манифестација која ги опфаќа речиси сите аспекти од активностите на МКД „Илинден“.

„Денови на македонската култура“ е настан што се одржува долги години и е круна на сите активности на Друштвото во текот на годината. Настанот беше отворен со песна во изведба на пејачката и музичката група на МКД „Илинден“, а на сите присутни им се обрати Ивона Дуноски Митев, претседателката на Друштвото.

„Причината поради која започнавме со песна е тоа што на 13 јануари 1991 година основачите добија идеја да се соберат во некое друштво за да пеат и да се дружат. Од таа идеја произлезе ова одлично и квалитетно Друштво, во оваа прекрасна држава Хрватска, во овој прекрасен „град кој тече“, во Риека“, истакна Дуноски Митев.

Таа во името на МКД „Илинден“, Советот на МНМ за Град Риека, Со-

ветот на МНМ за ПГЖ, МПЦО „Св. цар Константин и царица Елена“ и од свое лично име ги поздрави угледните гости и им посака топло добредојде на сите присутни.

Потоа, градоначалникот на Риека, Марко Филиповиќ, во својот краток говор се осврна на 30-годишнината на МКД „Илинден“ и потенцираше дека станува збор за исклучително активно Друштво, чии активности ја збогатуваат културата и културниот простор во Риека и околината.

За Приморско-горанската жупанија, во име на жупанот Златко Комадина и од свое име се обрати Соња Шишиќ, раководителка за култура, спорт и техничка култура на ПГЖ. Таа ја честиташе годишнината на МКД „Илинден“, се заблагодари за долгогодишната работа на Друштвото за развивање на пријателството меѓу двете земји и вети понатамошна поддршка на ПГЖ.

На крајот од овој свечен настан, професорката Биљана Стојановска, лектор по македонски јазик на Филозофскиот факултет во Риека, одржа интересно предавање за животот и делото на Блаже Конески, македонски писател, лингвист и преведувач, по повод 100-годишнината од неговото раѓање.

Гордана Квајо

Конструктивни идеи за идна соработка

Во просториите на МКД „Илинден“ во Риека, на 4 ноември 2021 година се одржа средба на која присустваа амбасадорот на Македонија во Република Хрватска, проф. д-р Милаим Фетаи, проф. д-р Наталија Поповска, директорка на Културно информативниот центар на Македонија во Загреб, проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска, директорка на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, како и домаќините, претседателката на Друштвото, Ивона Дуноски Митев, потпретседателката на Советот на македонското национално малцинство во Приморско-горанската жупанија, Александра Пилчиќ, потоа Ванѓа Калиќ, член на Управниот одбор на МКД „Илинден“, Санда Тренивска Хрељац, претседателка на СМНМ за Град Риека, Данијела Штанфел, претседателка на СМНМ за

ПГЖ и Гордана Квајо, членка на УО на МКД „Илинден“.

Средбата беше дел од посетата на ценетите гости на Филозофскиот факултет во Риека, а организирана и водена од проф. Биљана Стојановска, лектор по македонски јазик на Филозофскиот факултет во Риека. По претставувањето на домаќините, Стојановска упати поздрави до сите присутни и изрази благодарност за средбата.

- Вие, како „Илинден“, македонско културно друштво, имате големо значење, голема тежина во зачувувањето на културата, традицијата и јазикот. Она што го видовме на Универзитетот во Риека е значајна, уште поширока димензија, научен пристап кон проучувањето на македонската култура, традиција и јазик, рече македонскиот амбасадор Фетаи.

Тој истакна дека со МКД „Илинден“ се чувствува како да е дел од Македонија.

„Вие во Риека сте пример за организирање на македонско друштво. Во рамките и мож-

ностите што ги имаме како Амбасада и мојот личен ангажман, нема да се штедам, кога ќе биде потребно да соработуваме“, рече амбасадорот Милаим Фетаи.

Наталија Поповска и Весна Мојсова-Чепишевска, изразија големо задоволство што имаа можност да се запознаат со работата на Друштвото, а разменија мислења со голем број конструктивни идеи за можност за подобрување на идната соработка помеѓу МКД „Илинден“ и татковината Македонија.

Работната средба заврши со делење на пригодни подароци за почитуваните гости, направени во креативната етно работилница на Друштвото.

Гордана Квајо

Отворање на изложба „Море“ на Наџа Ценов

Во рамките на традиционалната манифестација „Денови на македонската култура“, на 6 декември во просториите на МКД „Илинден“ во Риека беше отворена постхумна, ретроспективна изложба на слики на Наџа Ценов, наречена „Море“. Авторката била член на ликовното друштво „Велипинел“ од Кострена, а зад себе оставила голем број слики, изложувала на повеќе самостојни и групни изложби, меѓу кои и во МКД „Илинден“.

Изложбата ја отвори музичко-пејачката група на МКД „Илинден“ со пригодни песни во присуство на семејството Ценов, нивните пријатели и сите љубители на нејзините слики.

Доделување благодарници

По отворањето на изложбата на сликарката Наџа Ценов, истата вечер, на 6 декември,

МКД „Илинден“ под водство на претседателката Ивона Дуноски Митев, подготви благодарници за учество во манифестацијата „Денови на македонската култура“ на сите кои придонесоа за нејзината успешна реализација. Заедно со благодарниците беа поделени и прекрасни подароци изработени на креативната работилница водена од Данијела Штанфел.

Во оваа прилика, и членовите на Друштвото ѝ приредија изненадување на претседателката Ивона, подарувајќи ѝ фотографија на платно од авторката Гордана Квајо, членка на Друштвото. Фотографијата ја врачи членот на Управниот одбор, Дражен Тодоровски.

Гордана Квајо

Црковни празници – Митровден и Св. Архангел Михаил

Во ноември 2021 година, покрај многубројните активности на МКД „Илинден“, беа одбележани и два големи црковни празници, Митровден и Св. Архангел Михаил.

Верниците на МПЦО „Св. цар Константин и царица Елена“ кои живеат во Риека и Приморско-горанската жупанија, на 6 ноември се собраа во црквата „Св. Себастијан и Фабијан“ на панихидата за Митровден.

Задушницата ја предводеше парохискиот свештеник на МПЦ во РХ, протојереј ставрофор Кирко Велински.

Тој достоинствено во молитва со палење свеќи, пченица, вино и читање на имињата на починатите, со зборови на љубов и почитување, се помоли за душите на покојните, а на сите присутни им посака добро здравје.

На 20 ноември, на свечена литургија по повод празникот Св. Архангел Михаил, повторно се собраа верниците на МПЦО „Св. цар Константин и царица Елена“, кои со голема радост повторно го пречекаа нивниот парохиски свештеник, отец Кирко.

„Меѓу ангелите владее совршено едномислие, еднодушност и љубов, а покрај тоа и потполна послушност на по-високите чинови кон повисоките и на сите заедно кон светата Божја волја. Секој народ си има свој ангел пазител, а освен тоа и секој христијанин има свој ангел пазител. Треба секогаш да се сеќаваме дека што и да правиме, јавно или тајно, го правиме тоа во присуство на својот ангел-чувар. А на денот на Страшниот Суд сето огромно мнозинство ангели ќе се соберат околу Христовиот престол и пред сите нив ќе се објават сите дела, зборови и помисли на секој човек. Да нè помилува Бог и да нè спаси по молитвите на Св. архистратиг Михаил и на другите небесни бестелесни сили. Амин.“ (Religija.mk)

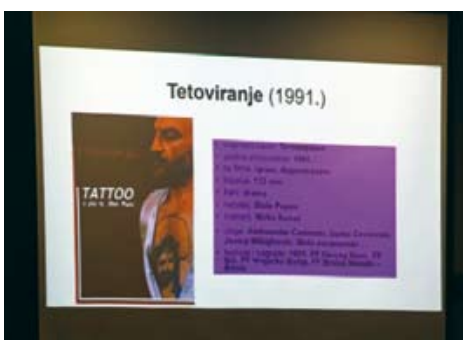
Г. К.

Ривија на македонски филм

Во рамките на „Деновите на македонска култура“, на 23 ноември 2021 година во просториите на МКД „Илинден“ се одржа проекција на македонскиот филм „Тетовирање“ на режисерот Столе Попов.

Ривијата на македонскиот филм ја отвори претседателката на МКД „Илинден“, Ивана Дуноски Митев, која ги поздрави присутните, а воведниот збор за филмот и за авторот ѝ го препушти на професорката Биљана Стојановска, лектор по македонски јазик на Филозофскиот факултет во Риека. Меѓу посетителите беа и група студенти од Лекторатот за македонски јазик при Филозофскиот факултет во Риека.

Филмот „Тетовирање“ снимен е во 1989 година, но бил забранет, па во кината почнал да

се прикажува во 1991 година по распадот на Југославија. За овој филм, Столе Попов бил награден со наградата „Златна мимоза“ на Филмскиот фестивал во Херцег Нови во 1991 година, во категоријата за најдобра режија. Неофицијално, „Тетовирање“ е и првиот македонски филм понуден за номинација за престижната филмска награда Оскар, но не бил прифатен од Академијата. Филмот добива исклучителна

популарност, а со тек на време и своевиден култен статус, па денес често се наведува како едно од најпознатите остварувања на македонската кинематографија.

По проекцијата, во тишина, под импресии исполнети со различни емоции, публиката ѝ се заблагодари на проф. Биљана Стојановска за одличната селекција и презентација на овој македонски филм.

Г. К.

Свет инспириран и неограничен од стварноста

Изложбата на македонскиот илустратор Ване Костуранов беше поделена на три тематски целини и се одржуваше истовремено на три различни локации во Загреб

Во „Галеријата ВН“ во Загреб, на 26 октомври 2021 година свечено беше отворена самостојната изложба „Свет инспириран и неограничен од стварноста“ на македонскиот илустратор Ване Костуранов. На свеченото отворање изложбата ја претстави кураторката на изложбата и авторка на ликовната поставка, Соња Швеџ Шпањол, додека уметничката водителка и авторка на Фестивалот за книга и книжевност „Пази, книга!“, Ана Ѓокиќ, го претстави Фестивалот и истакна дека Ване Костуранов е почесен гостин.

Костуранов се заблагодари на организаторите за гостопримството и можноста да се претстави на три локации во Загреб, како и на посетителите за поддршката. На отворањето присуствуваше и директорката на Културно информативниот центар на Македонија, Наталија Поповска, а изложбата свечено ја отвори македонскиот амбасадор во РХ, Милаим Фетаи.

Средби со авторот

Изложбата беше поделена на три тематски целини и се одржуваше истовремено на три различни локации, во „Галеријата ВН“ и во библиотеките „Богдан Огризовиќ“ и „Кајфешов бријег“. Во излогот на библиотеката „Богдан Огризовиќ“, посетителите преку воведна презентација можеа да се запознаат со богатото и разновидно творештво на Костуранов. Во „Галеријата ВН“ беше изложен избор на илустрации од сликовниците „Свездено дете“, „Девојче и мече“ и „Девојчето и градот“, а посетителите можеа да ги прелистаат и оригиналните авторски сликовници. Во библиотеката „Кајфешов бријег“ беше претставен избор на илустрации од сликовници создадени во соработка со други автори.

Во рамките на изложбата беа одржани и придружни едукативни содржини. На 27 октомври беше одржана средба на Костуранов со учениците од 2. одде-

ление при Училиштето за применета уметност и дизајн, кои беа придружувани од нивната професорка Николина Пуњек Дуѓак на изложбата во библиотеката „Кајфешов бријег“. Учениците имаа единствена можност да се запознаат со авторот и неговото дело преку разговор со уметникот. На 28 октомври, пак, студентите на загребската Академија за ликовни уметности, заедно со нивниот професор Свјетлан Јунаковиќ во „Галеријата ВН“ разговараа со уметникот. И двете средби ги модерираше кураторката на изложбата Соња Швеџ Шпањол.

Уникатен израз

Ване Костуранов, познат македонски сликар, илустратор и автор на книги за деца, е роден 1979 година во Струмица, каде живее и работи. Автор е на сликовниците: „Свездено дете“ (2018), „Девојче и мече“ (2019) и „Девојчето и градот“ (2020), кои освоија многу награди и признанија. Сливниците на Костуранов се преведени и издадени на српски, хрватски, корејски, турски и германски јазик. Успешно соработува со автори од Хрватска и Македонија, при што во 2020 и 2021 година беа обја-

вени дури шест книги. Коавтор е на сликовницата „Мирко Немирко“ (Staško Nestaško), по текст на Ана Ѓокиќ, а автор е и на илустрациите на „Јас“ (Ja), по текст на Даниела Павлек. Како илустратор е потпишан и на бројни корици на книги за македонски изданија.

„Ване Костуранов со неверојатна леснотија отелотворува уникатни, неповторливи моменти кои не изгледаат грандиозно, туку интимно, топло и човечно, поради што буквално секој гледач може да се поистовети со вткаената емоција. Илустрациите на Ване Костуранов со технички суверена изведба и умешност за пренесување идеи, благодарение на оригиналноста, индивидуалноста и богатата имагинација на самиот автор, резултираат со уникатен израз кој со својот дух, односно карактер, го задржува вниманието на гледачот и останува во трајно сеќавање“, вели кураторката Швеџ Шпањол.

Организатори на изложбата беа издвачките куќи „Књига у центру“ и „Книжевна мрежа“, а покровители Град Загреб и Министерството за култура на РХ. Изложбата можеше да се разгледа до 30 октомври.

Елизабета Петровска

Со леб, вино и молитва за мртвите души

Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула ни оваа година не го заборава овој ден – Митровденска задушница, посветен на покојните. За таа цел беше одржана богослужба во црквата „Св. Фрањо“ во Пула на 6 ноември. Литургијата ја одржа парохискиот свештеник на МПЦ во РХ, протојереј ставрофор Кирко Велински, а беа присутни верници од цела Истарска жупанија. Денот го одбе-

лежаа со голема почит кон покојните, со пченица, леб и вино, и молитва за мртвите души.

Спомнувајќи ги имињата на покојните, верниците со солзи во очите утеха наоѓаат во тоа што и надвор од својата татковина имаат можност за одржување на верата и традицијата, па така и на Митровденската задушница место на гробовите, свеќите гореа во црквата „Св. Фрањо“ во Пула.

Трpezата за душа на покојните беше поставена од сите

верници на Истарска жупанија во просторот на МПЦО „Св. Јоаким Осоговски“ во Пула.

М. З.

Во склопот на „Деновите на македонската култура“ во Истра беше прославлен празникот „Св. Никола“ на 18 декември во просториите на Со-

Одбележан празникот „Св. Никола“ во Истра

ветот на македонското национално малцинство за Град Пула. Асоцијациите на македонското национално малцинство во Истарска жупанија, Советите во Истарската жупанија и за Град Пула, како и МПЦО „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула и Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула, настанот го одбележаа со пакетчиња за најмладите членови и ученици-

те кои учат Македонски јазик и култура по моделот Ц кај наставничката Сашка Соломоновска Јаневска.

Воедно беше поделена и донацијата од Македонската православна црква во Република Хрватска по повод божиќните и новогодишните празници.

Дружењето продолжи во пријатна атмосфера со македонска трпеза, песна и оро.

М. З.

Св. Никола во Риека

Гвети Никола е еден од најпочитуваните светци, а го слават и православните и католиците, но и дел од муслиманите, особено во Турција. Во животот на нашиот човек, посебно значајно место има свети Никола Мирликиски – Чудотворец, кого многу семејства го сметаат за свој домашен заштитник па со домашни служби и со многу обичаи го празнуваат споменот на него.

„Да се обратиме сите со молитва кон Св. Никола, да ни ги засили нашите добри дела, така што и ние да испросиме милост пред Бога за спасение на нашите

души, сега, секогаш и во вечни векови. Амин“. Со овие зборови им се обрати отец Кирко Велински на верниците на МПЦО „Св. цар Константин и царица Елена“, кои во голем број дојдоа на Света литургија на 18 декември во црквата „Св. Фабијан и Себастијан“ во Риека за да го прослават Св. Никола, еден од најголемите црковни празници меѓу Македонците.

За празникот Св. Никола, отец Кирко донесе донации од МПЦО „Св. Злата Мегленска“, а претседателот на МПЦО во Риека, Илија Младенов, заедно со својата сопруга Спасена ги

подготвија пакетите и им ги поделија на верниците.

Во клубот за најмладите членови за празникот Св. Никола, исто така беа обезбедени пакетчиња од Советот на македонското национално малцинство за Град Риека, а подготвени од вредните раце на Марина Бојќиќ.

Г. К.

Обединување на светот со љубов

За македонските верници кои живеат во Хрватска неизмерна радост беше што големиот празник Божиќ, за прв пат го прославија во новоизградениот храм во Загреб „Св. Злата Мегленска“

Во една наша убава Божиќна песна се пее:

„Небо и земја сплотени се сега, Ангели носат на луѓето радост, Христос се роди, Бог е во тело, Ангелите пеат, царевите идат, дарови му носат и чудото го раскажуваат...“

Раскажувањето на ова чудо продолжува и денес во христијанскиот свет.

Нашата Македонска православна црква и надвор од татковината настојува да ја негува верата и традицијата и е фундаментална клетка за опстанокот на македонските верници.

За нас кои живееме во Р. Хрватска неизмерна радост беше што Божиќ, овој голем празник, за прв пат го прославивме во новоизградениот храм во Загреб „Св. Злата Мегленска“.

Како што вели народната поговорка: „Кај и да си, за Бадник и Божиќ дома да си“, ете се исполни и за нас долгосонувањето и очекуван сон на овој ден да сме дома. Овој храм е дом на секој Македонец кој живее во Хрватска.

Со вечерата на денот пред Божиќ (Бадник) завршуваат предбожиќните пости. Во народната и црковната традиција во предвечерието на Рождеството

се пеат посебни песни наречени каланди кои имаат елементи од византиската традиција и македонското народно музичко творештво.

Сè-радосна ноќ

Вечерната богослужба на 6 јануари ја предводеа отец Кирко Велински и отец Дејан Белчовски. Се поделија коледарски колачиња меѓу кои беше и паричката која си го избра идниот кум, односно среќната кума Јана Велинска.

Молитвата што ја отстоивме вечерта е навистина голем подвиг и следствено, голем благослов од Господ.

Бог се радува кога нè гледа собрани сите заедно во Негово име, бидејќи целта на Неговото доаѓање на Земјата што го славиме во оваа сè-радосна ноќ е токму таа, да го собере растуреното, да ги соедини луѓето, да го обедини сиот свет во Својата љубов.

Празничното Евангелие започна со патешествието на тројцата мудреци од Исток кои допатуваа во Јудеја, во гратчето Витлеем, носејќи дарови за новородениот Цар, за Богомладенецот Христос. Овие мудреци, или цареви како што уште се нарекуваат, се претставници на

целиот тогашен незнабожечки свет, односно на трите човечки раси, на народите кои, согласно пророштвото на Свети Исаија, *„одеа во темнина и живееја во земјата на смртната сенка“* (сп. Иса. 9,2).

Овие тројца просветлени луѓе знаеле за доаѓањето на Месијата затоа што го читале Светото Писмо и знаеле за пророштвата за Неговото пристигнување. До пештерата во Витлеем, пак, дошле водени од некоја необична свезда која светела со чудесна светлина. Зошто Господ им испратил знак во вид на светлина, во вид на свезда за да ги води? Затоа што, од една страна, тие биле астрономи кои знаеле да го читаат движењето на небесните тела и Господ го избрал за нив најпогодниот начин да ги повика. А од друга страна, Господ им се јавил како светлина, за на симболичен начин да им покаже дека Родениот во пештерата доаѓа како вистинска духовна светлина за народите и за светот; доаѓа за да го исполни познатото пророштво: *Народот, што седеше во мрак, виде голема светлина и на оние, што седеа во пределот на смртна сенка, им изгреа светлина* (Матеј 4,16). Словото Божјо прими човечка плот, за да го

причести родот човечки со не-распадливата и невечерна свет-лина на Троицното Божество.

Звук на надеж за поубаво утре

Човештвото не Го покани Христос во овој свет, туку Са-миот Он, од љубов кон светот и кон Своето создание стана чо-век, за нас да нè направи бого-подобни по благодат.

Наредниот ден, 7 јануари, грмнаа моќните црковни кам-бани, ечеше прекрасниот звук на радост, звук на надеж за по-убаво утре.

Црковните врати ширум отворени како раце на мајка која си го исчекува чедото во прегратка ги примаше верни-ците на Света Божествена ли-тургија.

Свештениците ни го пре-несоа Божиќното послание од Неговото Блаженство Архиепи-скопот Охридски и Македонски Господин Господин Стефан во кое се вели:

„Бог е Оној Кој дава и зема, Кој помага и гради, без Кого залудни се сите човечки напори. Она што можеме да го на-правиме за другите во секоја прилика, е да покажеме грижа. Грижата за доброто на чове-кот во еден свет што лежи во зло, грижата за здравјето на другите во едно време на поги-бија и на страдање, грижата за засушиот леб на оние кои се во тешкотии и во економ-ска несигурност, грижата за ближниот – тоа е она што ќе го спаси светот и нас со него.

Затоа, и на овој Божиќ, и во сите дни, заедно со дарови-те, да подариме и грижа, да по-дариме и љубов! Милостивиот Бог нека ни дава сила да се по-кажеме и ние како Христоно-сни јасли, да ги издигнеме срца-та кон небото и да не го забо-раваме својот призив и својата должност, благодарейќи Му на Спасителот за непроценливи-от дар на љубовта, што им го дал како белег на оние кои Го носат Неговото име.“

Да се грижиме еден за друг

Отецот Кирко Велински изрази голема благодарност до претставниците на Католич-ката црква кои сите овие годи-ни се огромна морална и мате-ријална поддршка на нашата црква, благодарност до Владата на Р. Хрватска, Град Загреб, жу-паниите, на претставничката на Македонците во РХ при Советот за националните малцинства, Зорица Велиновска, претседа-телката на Советот на МНМ за Град Загреб, Тинка Б. Крстева, благодарност до професорката по македонски јазик и култура, Деспина Б. Велинска и на сите останати добронамерни пома-гачи и поддржувачи на маке-донската вера и традиција.

Од името на Македонската амбасада во Загреб, пораките за Божиќните празници ги прене-се Маја Апостоловска Балабур-ски, кои беа во тонот на заедни-штвото, меѓусебното помагање и продолжување на мисијата на донирање како би ја довршиле

изградбата на оваа наша црква, наше катче, наш дом.

Управниот одбор на Црков-ната општина „Св. Злата Ме-гленска“ со пригодни подароци за најмладите, како и со пакети со неопходни продукти за секое присутно семејство, во духот на дарувањето со Божиќната пора-ка „да се грижиме еден за друг“, ги развесели присутните.

Свети Атанасиј Велики вели: **„Бог стана човек, за чове-кот да стане Бог“.**

Па така, Он, со најголема љубов, чека да Го примиме во своите срца, да Го повикаме да живее со нас и во нас. Зашто, со овој ден, со роденденот на Го-спод на Земјата, се отвора нов хоризонт што гледа кон Троиц-ниот Бог и на човека му се дава можност да живее во заедница со Бог, во вечниот живот, заедно со својот возљубен Цар и Бог.

Отворете ги своите срца оваа вечер, помолете се искре-но за сите, бидејќи светот во кој пребиваме, како што и самите гледате, станува сè покомпли-цирано место за живеење, затоа што луѓето сè повеќе се одда-лечуваат од љубовта Христова. Да побараме во молитвата да се чујат насекаде зборовите на Ангелите со кои им објавија на пастирите дека во нивниот град се роди Христос Бог: **Слава на Бога во висините, а на земјата мир, меѓу луѓето добра волја!** (Лука 2,14)

Нека има добра волја и љу-бов меѓу сите луѓе во овој свет. Амин!

ХРИСТОС СЕ РОДИ!!! НА-ВИСТИНА СЕ РОДИ!!!

Бранкица Богатинов

Книга за мали и големи

Секоја средба со нова книга на современиот македонски писател Васил Тоциновски е изненадувачко и убаво чувство и за читателите и за книжевната критика. Тоа го потврдува и новото дело „Зимски сладолед“ што неодамна го објави скопскиот издавач „Феникс“

Книгата „Зимски сладолед“ ја составуваат 57 кратки раскази кои се уверлива потврда на авторовата тенденција оти литературата не се дели според возраста на читателите, туку нивна единствена мера се естетските вредности на книжевното дело. Постапка што можевме да ја воочиме и во неговата претходна книга „Грлицы“ (2016) преведена на бугарски и српски јазик. Станува збор за урбана проза сместена во сегашноста, во ова забрзано и превртено време што се одликува со модерен творечки сензибилитет близок и прифатлив и за децата и за возрасните. Воведните и завршните раскази „Даровна песна“, „Прозорците се очи на куќите“, „Книгата е напишана“, „Допишување“ се чудесни есеи кои во светот на возрасните и егзистенцијата говорат/размислуваат за минливоста, бесмислата, апсурдот и парадоксот, за животот и смртта. Од тој круг произлегуваат и стожерните текстови чии теми и мотиви се врзани со светот на детето и детството. Заедно градат компактна целина која што се карактеризира или поточно ја красат негуваните јазик и стил, лирската нарација во јас формата и компактните и динамични дијалози кои ја формираат драматургијата на текстот. Она што секако посебно треба

кои и во ова дело сакаме да ги истакнеме загрепските, риечките и опатиските приказни. Колку за потсетување да забележиме оти тие ја заокружуваат и целината на книгата раскази „Сушачко попладне“ објавена на хрватски јазик во 2010 година. Васил Тоциновски е писател кој своите теми и мотиви како непресушна инспирација ги има во традицијата и вредностите на домот и семејството. Тоа се чудесни страници за љубовта, довербата и соработката, трудот и работата, пријателството и верноста, вистината и справедливоста. Нив ги следиме во меѓусебните односи со најблиските од семејството, разликите и годините кои ги обединуваат децата со мајката и таткото, бабата и дедото, со соучениците и

другарите од населбата, со различни ликови и карактери со кои се сретнуваат и соочуваат во животот. Според нас посебна привлечност на текстовите им даваат мудроста и духовитоста со кои најчесто и се заокружува целината на прозниот текст. Останува нашата препорака оти „Зимски сладолед“ од Васил Тоциновски е вредно книжевно дело не само во неговото творештво, туку и во тековите и резултатите на современата македонска литература што се чита со интерес и естетска возбуда.

да биде одбележано како квалитет е поентата како завршница/крај на расказот што е карактеристично за севкупното творештво на Васил Тоциновски.

Непресушна инспирација

„Зимски сладолед“ има свои ликови и карактери, сопствен јазик и стил, простор и време. Тоциновски како водител на Лекторатот за македонски јазик, литература и култура на Филозофскиот факултет во Риека мина повеќе години од

Елизабета Петровска

МОДАЛНИ ЗБОРОВИ

Со овие зборови се изразува личен однос спрема соопштувањето. На пример, реченицава: *Гоце ќе дојде.*, може да ја предадеме и вака: *Гоце можеби / веројатно и секако / сигурно / бездруго / навистина ќе дојде.* Значи, со модалните зборови заземаме посебен став кон она што го соопштуваме: како свој впечаток или некаква оценка во смисла на увереност, неверување, тврдење, претпоставување и сл.

Според значењето на искажувањето модалните зборови се делат на:

1. Модални зборови за искажување реален однос: *се разбира, значи, нормално, природно, главно, сигурно, навистина, секако, можеби, веројатно, очигледно, бездруго.*
2. Зборови за искажување емоционален однос: *за жал, за чудо, божем, за среќа, за несреќа.*

3. Зборови за искажување разни модални нијанси: *то ест, на пример, впрочем, најпосле, без сомнение, по секоја цена, на секој начин.*

Во реченицата модалните зборови, како и извиците, се изделени, не се поврзуваат со други зборови, туку се однесуваат на смислата на целата реченица.

По потекло модалните зборови не претставуваат посебна зборовна група, туку само според своето место и служба во реченицата. Тие потекнуваат од прилози, придавки, глаголи, именки и сл.

Покрај модалните зборови, често се користат и модалните изрази: *за големо чудо, на крајот на краиштата, без сомнение, за несреќа* и сл.

Лидија Георгиева

Постојан судски преведувач од македонски на хрватски јазик и обратно
(Според *Македонски јазик*, Просветно дело АД, Скопје, 2001)

TRANSLATION AGENCY
beyond language
barriers...

bez jezičnih
prepreka...

Bekos
Zagreb, Croatia

I am writing to inform
you that

e-pošta: bekos@bekos.hr • Siget 18c/6. kat • Tel. 01 6525 750/Mob. 091 572 33 88 •

PREVODITELJI I SUDSKI TUMAČI ZA MAKEDONSKI, BUGARSKI, UKRAJINSKI, ENGLISKI, NJEMAČKI, SLOVENSKI, TALIJANSKI, FRANCUSKI I OSTALE JEZIKE

Stručni i kvalitetni prijevodi s područja prava, gospodarstva, medicine, farmacije, religije, arhitekture, građevine, strojarstva.

OBRATITE NAM SE S POVJERENJEM!

Замина Александар Аки Рахимовски (1955-2022)

На 22 јануари со молскавична брзина се прошири веста дека починал Аки Рахимовски, еден од најголемите вокални интерпретатори на музичката сцена. Ретко кој во првиот миг поверува, но набргу стигнаа и официјални потврди од неговите најблиски соработници.

Роден во Ниш, детството го минува во Македонија, голем дел од работниот век во Хрватска, а последните години во Словенија. Заминувањето на Рахимовски посебно одекна меѓу македонската дијаспора во Хрватска.

Од Заедницата на Македонците во Хрватска реагираа со тага и пиетет сите македонски културни друштва чие многубројно членство со години одржуваше мошне блиски релации со македонскиот рок

уметник и корифеј, Аки Рахимовски. Голем број значајни и традиционални манифестации кои македонското малцинство ги негува и периодично одржува ширум својата втора татковина не можеа, и тешко ќе можат да се замислат без него.

Секогаш подготвен да се сретне со сонародниците, спремен да сослуша и даде совет или помогне. И покрај енормната популарност што одамна ја стекна и евидентната харизма што ја зрачеше, остана до последниот момент парадигма на скромна личност, хуманист и музички перфекционист чии песни и хитови станаа симбол на повеќе генерации негови обожаватели.

Аки Рахимовски со својот „Парни ваљак“ одамна влезе во регионалната музичка историја. Ќе остане забележано

дека токму македонската дијаспора во Хрватска ја имаше таа привилегија да биде сплотена и блиска со Аки, да ги следи и да им се радува на неговите успеси кои секогаш ги споделуваше со своите Македонци.

За Аки има многу да се пишува, но да оставиме неговото дело и неговите песни да говорат за постоењето на една личност, која кај добар дел од нас, ни ја одбележа не само младоста и растењето, туку и зрелите и повозрасните години. На неговите концерти доаѓаше публика, дури, од четири генерации.

Погребан е во Загреб, а на последното испраќање, меѓу роднините и пријателите, беше и македонскиот амбасадор во РХ, Милаим Фетаи, кој положи венец со цвеќе.

М. Г.

*Prijevod osobne,
poslovne,
pravne i
medicinske
dokumentacije s
ovjerom
sudskog tumača
za građane i
tvrtke.
Prijevod
stručnih
tekstova.*

ZAUM PRIJEVODI

**Engleski-Njemački-Arapski
Francuski-Španjolski
Srpski-Bosanski-Albanski
Makedonski-Slovenski**

Maksimirska 40, 10000 Zagreb

M: 095/5969-047 T: 01/7789-311

E: zaum.prijevodi@gmail.com

www.zaum-prijevodi.hr

Вкусовите на Македонија

Пита со спанаќ

Потребно е: 500 г готови кори, 500 г спанаќ, 500 г сирење, 4 јајца, 50 мл јогурт и исто толку масло за јадење, 4 лажици гриз и сол.

Подготовка: Прво го чистиме и миеме спанаќот, па го оставаме настрана. Потоа ги мешаеме јајцата, јогуртот, маслото, гризот и сирењето и правиме смеса. Во зависност од тоа колку сирењето е солено, или ако користиме урда, можеме евентуално да додадеме сол. Се зема една кора, се мачка

со масло, па се додава уште една кора одозгора. Врз втората кора се размачкува смесата, се додава исечениот спанаќ, кој претходно сме го потопиле во врела вода и се витка во ролна. Внимавајте да остане еден дел од смесата за крај. Во подмачкана тепсија ги редиме едно до друго претходно завитканите кори, па одозгора пред печење со смесата ги премачкуваме корите. Се пече на 200 степени околу 40-тина минути.

Свинско филе во сос од печурки

Потребно е: Едно свинско филе околу 350 г, 1 средно голема главица кромид, масло за јадење, 100 мл бело вино, 300 г свежи печурки, малку путер, едно гранче рузмарин, 200 г павлака за варење, сол, вегета, црн пипер, коцка за супа, малку магдонос и маслиново масло.

Подготовка: Филето прво го сечеме по должина на парчиња од по 2-3 см (5-6 парчиња), ги посолуваме и ги наросуваме со црн пипер. Парчињата месо ги пр-

жиме 10 минути од сите страни на тава во која сме додале маслиново масло. Додаваме и една лажица путер и гранче рузмарин. Месото го вадиме од тавата, и рузмаринот исто така, а во неа го додаваме кромидот исечкан на ситно и малку сол. Откако кромидот ќе омекне ги додаваме и исечканите печурки и пржиме уште 10-тина минути. Потоа го надолеваме виното и мешаеме додека не испари, па додаваме од водата во која сме ја рас-

топиле коцката за супа, враќаме во тавата. Вапавлакмата и зачините, риме уште десетина мипа парчињата месо ги нути.

Колачи со кокос и мак

Потребно е: 500 г лиснато тесто, 150 мл млеко, 100 г мак и 100 г кокос, шеќер во прав за наросување.

Подготовка: Лиснатото тесто го сечеме на половина по должина. Потоа секоја половина ја мачкаме со смесата од топло млеко во кое отстојал макот, па одозгора наросуваме од кокосот. Го завит-

куваме лиснатото тесто во форма на ролат и со остар нож сечеме колачиња. Ги редиме на плех со хартија за печење и печеме на 200 степени околу 30-тина минути. Печените колачи ги наросуваме со шеќер во прав.

М. Г.

СМАРАГДНИТЕ ВОДИ НА РАДИКА

Иако е мала, Македонија изобилува со реки и езера. Околу 2% од територијата на Македонија е водена површина. Проточното водно богатство пак, на сите реки, рекички, потоци и повремени водотеци, е со вкупна должина од околу 48.300 км или повеќе од обемот на планетата Земја.

Меѓу водите кои течат низ Западна Македонија е и една од најубавите реки, реката Радика. Извира на 2200 м надморска височина од врвот Голема Враца на Шар Планина. Како десна и најголема притока на реката Црн Дрим, протекува низ националниот парк Маврово, создавајќи живописен кањон, стар неколку милиони години.

Радика е единствена река во Македонија со два слива, Јадрански и Егејски слив. Со канали, од нејзината вода се полни Мавровското Езеро кое со подземни тунели истекува во реката Вардар. На

својот пат Радика граничи со Шар Планина на север, со Бистра и Стогово на исток, со Кораб и Дешат на запад, а на југ со Дебарската Котлина. Од изворот до утоката во Дебарското Езеро е долга околу 67 км. Бројни води се влеваат во неа, а поголеми притоки се Рибничка, Мавровска, Жировничка и Мала Река.

Реканскиот крај името го добил токму по смарагдната Радика. Овој планински бисер испреплетен со брзаци и водопад, има просирно чиста, бистра и студена вода обоена во темнозелена боја од калциум карбонатот во неа. Секоја капка на водите на Радика крие невидена убавина. Во околината има и неколку чешми со освежителна питка вода.

По кањонската долина на Радика има неколку туристички локации. Една од нив е Трница, каде во ресторанот може да се проба вкусен домашен качамак со овчо кисело млеко. Има и неколку летниковци

каде може во мир и спокојство да се ужива во природата и жуборот на водите на оваа преубава река. Посебен шарм на долината ѝ дава и оригиналната народна архитектура на селските куќи од околните села.

Пределот околу Радика изобилува со растителен и животински свет. Од дивечот има срњи, диви свињи, дивокози, мечки, рисови, волци, лисици и друго. Водите се богати со прочуената радичка пастрмка со црни и црвени дамки. Покрај риболовот на пастрмки, постојат можности и за лов на крупен дивеч.

Нескротливите води на Радика мамат на посета и уживање во сите годишни времиња. Само така може да се открие оваа божествена природа и да се почувствува сета нејзината привлечност и убавина.

Елизабета Петровска